

Yaratıcı Dramayı Nasıl Kullanırım? Müzik Resim Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Düşünceleri

Nurtuğ BARIŞERİ AHMETHAN¹ Merve Nihan ERTEKİN KAYA^{2*}

¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye

² Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye

Makale Bilgisi ÖZET

Makale Geçmişi

Geliş Tarihi:

04.01.2025

Kabul Tarihi:

25.09.2025

Yayın Tarihi:

31.12.2025

Anahtar

Kelimeler:

Yaratıcı drama,
Eğitimde drama,
Müzik eğitimi,
Resim-iş eğitimi,
beden eğitimi ve
spor, öğretmen
adayları.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi bünyesinde, seçmeli meslek dersleri kapsamında yer alan “Eğitimde Drama” dersi, öğretmen adaylarının sınıf içi uygulamalarda yaratıcı dramayı etkili bir şekilde kullanabilmelerine yönelik olarak kişisel ve mesleki gelişimlerini destekleyen önemli bir ders niteliğindedir. Bu ders kapsamında yürütülen etkinlikler aracılığıyla, öğretmen adaylarının yaratıcı potansiyellerini keşfetmeleri, aktif öğretmen rolünü deneyimlemeleri ve yaratıcı dramayı kendi alanlarına etkili bir şekilde entegre edebilmeleri hedeflenmektedir. Eğitimde Drama dersi, öğretmen adaylarının öğretme yeterlik ve becerilerine doğrudan katkı sağlayacak önemli bir potansiyele sahiptir. Özellikle Güzel Sanatlar ile Beden Eğitimi ve Spor alanlarına ait öğretim programlarında yer alan ders içeriklerinin öğretiminde yaratıcı dramanın kullanılması, öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerini geliştirme açısından önemlidir. Yaratıcı dramanın, disiplinler arası bağlantıyı desteklemesi aktif öğrenme süreçlerini daha etkili, katılımcı ve anlamlı hâle getirmektedir. Bu bağlamda eğitimde yaratıcı drama, söz konusu alanlarda öğretimi zenginleştiren, çok boyutlu bir öğrenme anlayışı olarak değerlendirilebilir. Bu araştırmanın amacı; müzik, resim-iş ve beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının eğitimde yaratıcı dramayı bir öğrenme-öğretme yöntemi olarak nasıl kullandıklarını ya da kullanmayı planladıklarını incelemektir. Araştırmada nitel yöntemlerden temel yorumlayıcı nitel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinde 2023-2024 eğitim öğretim yılında öğrenimlerini sürdüren ve Eğitimde Drama dersini alan 11 müzik, 8 resim-iş, 12 beden eğitimi ve spor öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formu kullanılmıştır. Katılımcılarla yapılan görüşmeden elde edilen yanıtlar betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Veriler doğrultusunda tema ve kodlar oluşturulmuş, doğrudan alıntılarla desteklenerek sunulmuştur. Sonuç olarak öğretmen adayları yaratıcı drama etkinliklerini; öğrenme alanlarında yer alan konuların öğretiminde, derse yönelik motivasyonu artırmada, sınıf içi iletişimi geliştirmede, iş birliği ve takım çalışmalarında, yaratıcı düşünceler oluşturmada, öğrenci merkezli aktivitelerde, kişisel gelişimi desteklemede ve ölçme değerlendirme süreçlerinde kullanacaklarını belirtmişlerdir. Öneriler kısaca; Müzik Öğretmenliği ve Beden Eğitimi ve Spor programlarında yer alan drama derslerinin Eğitimde Drama dersi ile ilişkilendirilerek yürütülmesi, Resim-iş Öğretmenliği programında alana yönelik drama dersinin yer alması; Eğitimde Drama dersinin alan uzmanı drama eğitimcileri tarafından yürütülmesi önerilmektedir.

How Can I Use Creative Drama? Opinions of Music, Art and Physical Education Teacher Candidates

Article Info

ABSTRACT

Article History

Received:

04.01.2025

Accepted:

25.09.2025

Published:

31.12.2025

Keywords:

Creative drama,
Drama in
education,
Music
education,
art education,
Physical
Education and
sports teacher
candidates.

The Drama in Education course, offered as an elective vocational course at Necmettin Erbakan University Ahmet Keleşoğlu Faculty of Education, plays a key role in supporting the personal and professional development of prospective teachers by enabling them to use creative drama effectively in classroom practices. Through the activities carried out within this course, teacher candidates are encouraged to discover their creative potential, experience the role of an active teacher, and learn how to integrate creative drama effectively into their own disciplines. The course thus holds significant potential to directly strengthen the teaching competence and practical skills of future educators. The use of creative drama in teaching—particularly within the curricula of Fine Arts Education and Physical Education and Sports—is vital for developing students' 21st-century skills. By fostering interdisciplinary connections, creative drama makes active learning processes more engaging, participatory, and meaningful, and is therefore considered a multi-dimensional learning approach that enriches teaching and deepens student learning across these fields. The purpose of this study was to examine how teacher candidates in Music, Art, and Physical Education and Sports programs use or plan to use creative drama as a teaching-learning method. Employing a basic interpretive qualitative design, the research was conducted with 31 second-year undergraduate teacher candidates—11 from Music Education, 8 from Art Education, and 12 from Physical Education and Sports—who were enrolled in the Drama in Education course during the 2023–2024 academic year. Data was collected through a standardized open-ended interview form and analyzed using descriptive analysis, with themes and codes identified and supported by direct participant quotations. The findings reveal that the teacher candidates intend to use creative drama activities to teach subject matter within learning areas, increase motivation for the course, improve classroom communication, foster cooperation and teamwork, stimulate creative thinking, design student-centered activities, support personal development, and enhance measurement and evaluation processes. Based on these results, it is recommended that drama courses in the Music Teaching and Physical Education and Sports Teaching programs be closely connected with the Drama in Education course, that a field-specific creative drama course be incorporated into the Art Teaching program to strengthen creativity and collaboration, and that the Drama in Education course be delivered by drama educators who are experts in the field in order to ensure high-quality instruction and professional guidance

To cite this article:

Barışeri Ahmethan, N., & Ertekin Kaya, M. N. (2025). Yaratıcı Dramayı Nasıl Kullanırım? Müzik Resim Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Düşünceleri. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 387-414. <https://doi.org/10.51119/ereegf.2025.151>

*Sorumlu Yazar: Merve Nihan Ertekin Kaya, mervenihan.ertekin@gop.edu.tr

GİRİŞ

Bir medeniyetin ilerlemesi, ulusların kalkınması ve asil bir toplum inşa etmek için gerekli olan insan eğitimi; teknolojik ve maddi ilerlemelerden çok daha öne çıkması gereken bir konudur. Teknolojik-maddi ürünleri bir lambaya benzetirsek, etkili insan eğitimi ve gelişimi de bu lambayı yakacak olan ışıktır. Işık olmadan lambanın bir önemi yoktur. Bu durumda insan eğitimi anlayış ve yolları da insanı merkeze alan, yaşamı ile uyumlu, demokratik, özgürleştirici yaklaşımlarla yapılmalıdır. Bu anlamda bir “*sanat formu*”, “*bilimsel bir disiplin*” ve “*bir eğitim yöntemi*” (San,2022: 155) olan ‘Drama’ kendine özgü aşamaları ve kullandığı tekniklerle ‘Eleştirel Pedagoji’de bahsedilen “*insanileşmeyi*” (Yıldırım, 2013: 4) ortaya çıkartacak potansiyele sahiptir. İnsanın bilişsel gelişiminin, sosyal ve kültürel süreçler tarafından yapılandırıldığı ve zihinsel faaliyetlerin kelimeler, söz biçimleri, kavramlar aracılığıyla yürütüldüğü ve dilin düşünmenin bir aracı olduğu düşünüldüğünde, ‘drama eğitiminin’, öğrenme öğretme süreçlerinde kullanılması çok daha önemli hale gelmiştir. Drama öğrenme ortamında herkesin varlığı diğerine bağlıdır. Bu birliktelik zengin öğretim tekniklerinin de eklenmesiyle “*nöropsikobiyojik*” şekilde tasarlanmış insanın (Welch, 2005: 252) fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal açıdan aktif olmasını, öğrenmeye yönelik hareket etmesini, motive olmasını sağlar (Özgen ve Erbay, 2022; Hertzberg, 1999). Drama sürecinde yapılan fikir paylaşımları, tartışmalar, soru sormalar, iş birlikleri sayesinde; bilgi, kavram ve deneyimler sosyalleştirilir, öğrenme kalıcı hale gelir, özgün fikirler sayesinde insanlar eğitimin nesnesi konumundan çıkıp öznesi haline gelir. San’ın (2022: 156) deyimiyle; “*her an her grup üyesi, kendine özgü, yaratıcı, değişik, buluşçu bir fikri, bir eylemi bir mimiği ortaya çıkarabilir.*” Bireylerin yaratıcı eylem, söylem, düşünce ve duygularını ortaya çıkarması dramayı sanatsal bir forma dönüştürür. Önceden yazılmış bir metin olmaksızın, katılımcıların kendi yaratıcı buluşları, özgün düşünceleri, yaşantıları ve bilgilerine dayanarak oluşturulan eylem durumları, doğaçlama ve canlandırmalar sayesinde birey özgürleştirilir (San, 1990, 1996). Bu süreçte birey kendisini kısıtlayan çevrenin yaptırımlarından uzaklaşıp ortaya bir ürün koyma zevkini yaşar. Nickel’e (1984) göre, yaratıcı drama eğitimi bireyde; yaratıcılık, duyarlılaştırma, doğaçlama, dönüşüm becerisi, esneklik, orijinallik, terapötik etki, iş birliği, bedensel etki üzerine çalışır (akt. Tüzün ve Adıgüzel, 2022: 85). Bu açıdan bakıldığında yaratıcı drama devinisel, eylemsel, sezgisel, sağaltımsal ve zihinsel çalışmayı içeren her alanla ilişkili olduğu görülebilir.

Adıgüzel (2018: 131) yaratıcı dramayı öğrenmenin bir yolu olarak tanımlar ve bazı derslerin amaçlarına daha etkili ulaşmada etkin olarak kullanılabilecek yöntemsel işlevini vurgular. Adıgüzel’e (1993) göre “*bir kavramın, bir ders konusunun, bir metnin daha iyi anlaşılır kılınması, bireyce ve kümece özümseyip içsel yaşantıya dönüşmesi, gözden geçirilerek, üzerinde düşünülerek dışa vurulmasıdır*” (akt. Yalım: 2003: 18).

Drama eğitiminin ülkemizde 1985 yılında “Uluslararası Eğitimde Dramatizasyon” (Adıgüzel, 2008: 15) seminerinin gerçekleşmesiyle ivme kazandığı görülmüştür. İnsanın sosyo-kültürel yollarla öğrenmesini sağlayan eğitici dramanın okullarda ve eğitim sisteminde yer alması ve yaygınlaştırılması için çeşitli seminerler, kurslar, bilimsel çalışmalar yapılmıştır. Drama eğitimi, eğitim fakültelerinde 1997 yılından itibaren öğretmenlik alanlarının bazılarında zorunlu ders olarak dahil edilmiş, 2018 yılından itibaren de seçmeli ders statüsünde yer almıştır (Adıgüzel, 2023; YÖK, 2018). Öğretmen yetiştiren kurumlarda yaratıcı drama bir disiplin, bir sanat eğitimi alanı ve öğretim yöntemi olarak üç boyutta ele alınmalıdır (Üstündağ, 1994, 1996). Bir disiplin olarak ele alınan ‘Eğitimde Drama’ dersi başlı başına bir amaç niteliği taşımaktadır. İçeriğinde; oyun, tiyatro pedagojisi, yaratıcı dramanın temel kavramları vardır ve uygulama basamaklarında kullanılacak olan rol oynama, doğaçlama, kukla, pantomim vb. teknikler ele alınarak öğretmen adaylarının etkili öğretim etkinlikleri gerçekleştirebilmeleri amaçlanır (YÖK, 2018).

‘Eğitimde Drama’ dersi Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinde

farklı anabilim dallarından oluşan 40 öğrenciyle haftada 2 saat teorik olarak yapılmaktadır. Dersin ilk hedefi eğitimde yaratıcı dramayı sınıflarında kullanacak olan öğretmen adaylarının mesleki ve kişisel değişimi ve dönüşümü üzerinedir. Öğretmen adaylarının kendilerini ve kendilerinde olabilecek potansiyel arasındaki farkı keşfetmesi bu dersin en önemli kazanımıdır. Derste yapılan etkinlikler aracılığıyla öğretmen adaylarının geleneksel otoriter öğretmen rolü ile buna tezat birlikte ve aktif öğrenen öğretmen rolüne ilişkin bir farkındalık geliştirmesi hedeflenmiştir.

Eğitimde ‘Yaratıcı Drama’, bir öğrenme-öğretme anlayışı olarak neredeyse her alanda etkin bir şekilde kullanılabilir, ama dramanın bir sanat alanı olmasından dolayı resim ve müzik ile olan ortak yönleri diğer alanlara kıyasla daha fazladır ve daha yoğun bir ilişkiye sahiptir. Heathcote ve Bolton (1995), dramanın yalnızca bir öğretim yöntemi değil, aynı zamanda bir sanat disiplini olduğunu; yaratıcı anlatım, estetik duyarlılık ve duygusal katılım yollarıyla diğer sanat alanlarına doğal olarak yakınlık gösterdiğini savunurlar. Benzer şekilde Bresler (1995) da, sanatın disiplinler arası eğitimde entegre edilmesinin öneminden bahseder ve dramanın müzik ve görsel sanatlarla birlikte “eşdeğer disiplin” olarak yer alabileceğini belirtir. Eisner (2002), drama, müzik ve görsel sanatların; estetik deneyim, sembolik anlatım ve duyuya dayalı öğrenme gibi ortak yönlere sahip olduğunu belirtir. Adderley ve arkadaşları (2003) araştırmalarında, tiyatro, drama ve müzik gibi performans sanatlarının birbirini tamamlayıcı olduklarını, özellikle duygusal ifade, ritim, ses kullanımı ve sahne estetiği gibi yönlerden drama ile müzik arasında doğrudan bağlantılar kurulabileceğini belirtir. McCaslin (2006), görsel imgelerin canlandırılması, mekân tasarımı, kostüm ve sahne estetiği gibi yönlerin, resim ve görsel sanatlarla ilişkili olduğunu ve drama etkinliklerinin pek çoğu görsel sanatlarla iç içe geçmiş halde yürütüldüğünü belirtir. Drama; ritim-melodi (müzik), imgesel düşünme (resim) ve duygusal-kinestetik ifade (hareket) gibi çoklu sanatsal kodlar kullanarak toplumsal deneyimlerin ifade edildiği bir sanat formu olması nedeniyle resim ve müzikle doğal bir ilişki içindedir. Sanat dalları arasındaki bu kuvvetli ilişki; müzik ve resim-iş öğretmenleri tarafından öğrenme öğretme süreçlerinde nasıl kullanılacağı ile ilgili deneyimlerin kazandırılması ise hizmet öncesi eğitimin sorumluluğu altındadır.

Benzer şekilde, beden eğitimi ve spor alanı da resim ve müzik alanlarında olduğu gibi; fiziksel, bilişsel ve duyuşsal öğrenmeleri kapsayan bütüncül bir alan olmasından dolayı drama ile bir ortaklık içindedir. Drama eğitiminin; bedensel farkındalık, ritmik uyum, hızlı tepki geliştirme (refleks) ve zihinsel canlandırma gibi spor eğitiminin temel unsurlarını destekleyen bütüncül bir yaklaşıma sahip olduğunu araştırmalar da göstermektedir. Örneğin Mages (2006); drama yoluyla ritmik yapıların, motor öğrenme ve bilişsel planlamanın eş zamanlı geliştirilebileceğini savunur ve ritmik hareketin, dramatik anlatım ve oyun yoluyla somutlaştırılması, hem spor hem de sanat eğitiminde etkili bir öğrenme şekli olduğunu belirtir. Cumming ve Ramsey (2009) de; zihinsel imgelemenin spor performansını artırmadaki etkisini incelemiştir; imaj etme (imagery) yoluyla yapılan zihinsel canlandırmaların, hareket öncesi karar verme süreçlerini geliştirdiği ve sporcuların stratejik uygulama becerilerini olumlu yönde etkilediği göstermiştir. Beden eğitimi derslerinde yaratıcı drama temelli rol oynama ve doğaçlama etkinlikleri; öğrencilerin takım çalışması/iletişim gibi sosyal becerilerini destekleyebilir ve öğrenme sürecinde etkin katılımı artırabilir. Beden eğitimi derslerinde yaratıcı drama temelli rol oynama ve doğaçlama etkinlikleri; öğrencilerin takım çalışması/iletişim gibi sosyal becerilerini destekleyebilir ve öğrenme sürecinde etkin katılımı artırabilir. Ayrıca yaratıcı drama, çocukların temel hareket becerilerinin gelişimi ve örüntüleşmesi üzerinde olumlu etkiler gösterebilmekte; süreç içinde bireysel kararlar ve sosyal etkileşimler de görünür hâle gelmektedir (Demir ve Aslan, 2025). Yaratıcı drama dışındaki oyun-temelli beden eğitimi modellerinde de öğrencilerin oyun içinde uygun karar verme, problem çözüme ve strateji geliştirme süreçlerinin güçlendiğine dair bulgular rapor edilmiştir; bu, drama ile kurgulanan oyun senaryolarının stratejik düşünmeyi destekleme potansiyeline teorik dayanak sağlar. (Farias, Valério ve Mesquita, 2018).

Eğitim fakültelerinin diğer bölümlerinden farklı olarak, özel yetenek sınavı ile öğrenci seçen

Güzel Sanatlar Eğitimi (Müzik ve Resim Eğitimi) ile Beden Eğitimi ve Spor anabilim dalında öğrenim görecektir öğretmen adaylarının; hayal gücünü kullanma, yaratıcı ve farklı düşünme, yapılacak eylemi imaj etme, bedensel farkındalığa sahip olma, eleştirel düşünme gibi davranışları, drama eğitimi sayesinde ortaya çıkarılabilir veya pekiştirilebilir. Öğretmen eğitiminde verilen yaratıcı drama eğitimi; sanat ve bedeni kullanan özel yetenek alan öğretmenlerinin mesleki yeterliliklerini artırmaya katkı sağlayacaktır.

Alinyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde araştırmaların çoğunda (Ezer ve Ulukaya-Öteleş, 2020; Akdemir, 2020; Erçevik ve Bergil, 2020; Metinnam, 2019; Dere, 2019; Oğuz Namdar ve Çamadan, 2016; Çoban ve Çeçen, 2013) öğretmenlik programlarındaki spesifik bir alandaki benzer bilgi ve beceri birikimine sahip öğrencilerle yapılan drama dersinin grup üzerindeki etkisinin incelendiği görülmüştür. Farklı öğretmenlik branşlarına sahip öğrencilerle yapılan drama dersinin etkilerine bakılan araştırmaların (Kıcı ve Aykaç, 2020; Kırmızı, 2022; Başcı ve Gündoğdu, 2011) sayıca az olduğu ve çalışmaların güzel sanatlar ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği alanlarını kapsamadığı görülmüştür. Bu bağlamda, farklı bölümlerden gelen en az kırk öğretmen adayının seçtiği “Eğitimde Drama” dersi kapsamında müzik, resim-iş ve beden eğitimi ve spor alanlarındaki öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiş olması, bu araştırmayı benzerlerinden ayıran önemli bir özelliktir. Ayrıca, söz konusu alanlarla ilgili bir durum tespiti yapılması da ayrı bir önem taşımaktadır.

Bu çalışmada problem cümlesi “Güzel Sanatlar Eğitimi Alanı içerisinde yer alan Müzik ve Resim-İş Öğretmenliği ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları öğrenme-öğretme sürecinde yaratıcı dramayı nasıl kullanacaklar?” olarak belirlenmiştir. Bu araştırmanın amacı Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinde meslek bilgisi seçmeli ‘Eğitimde Drama’ dersini seçen Müzik Öğretmenliği- Resim İş Öğretmenliği ve Beden Eğitimi ve Spor Eğitiminde okuyan öğretmen adaylarının eğitimde yaratıcı dramayı öğrenme-öğretme sürecinde nasıl kullanabileceklerine ilişkin görüşlerini incelemektir.

Araştırma soruları şu şekilde sıralanmıştır:

1. Müzik öğretmen adaylarının eğitimde yaratıcı dramayı müzik derslerinde nasıl kullanacaklarına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Resim-iş öğretmen adaylarının eğitimde yaratıcı dramayı görsel sanatlar derslerinde nasıl kullanacaklarına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının eğitimde yaratıcı dramayı beden eğitimi dersinde nasıl kullanacaklarına ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden temel yorumlayıcı nitel çalışma modeli tercih edilmiştir. Bu araştırma modelinde araştırmacı katılımcıların bir olguyu ya da bir durumu nasıl anlamlandırdıklarını keşfetmekle ilgilenir. Tümevarımlı ve sonuç tanımlayıcı bu modelde veriler görüşme, gözlem ve belge analizi yolu ile elde edilerek ortak temaları belirlemek amacıyla tümevarımsal olarak analiz edilir (Merriam, 2002: 6). Bu araştırma Eğitimde Drama dersini alan Müzik, Resim-İş ve Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği öğrencilerinin eğitimde yaratıcı dramayı meslek hayatlarında nasıl kullanacaklarına ilişkin anlayışlarının incelenmesi amacıyla taşınması bakımından temel yorumlayıcı nitel araştırma modeli olarak tasarlanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken amaçlı örneklem yaklaşımından benzeşik örneklem

yönteminde yapılmıştır. Bu tür araştırmalarda küçük ve homojen bir örneklem ele alınmakta ve detaylı olarak çalışılmaktadır. Benzeşik örnekleme yönteminde örneklem, araştırmanın problemiyle ilgili olarak evrende yer alan benzeşik bir alt grubu ya da oldukça özelleşmiş bir durumu içerir (Neuman, 2014; akt. Baltacı, 2018). Benzeşik örnekleme, katılımcıları belirlerken belli bir özellik veya nitelikte benzerlik gösterenleri seçmenin önemli olduğu görülmüştür. Bu benzerlik, sosyo-demografik özellikler, deneyimler, tutumlar, davranışlar veya diğer ilgili faktörler olabildiği ve bu benzerliklerin dikkate alınarak örneklemin homojenliğini artırmanın ve araştırma sonuçlarının daha tutarlı olmasını sağlamanın gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada çalışma grubu; 2023-2024 eğitim öğretim yılında Eğitimde Drama dersine katılan (Beden Eğitimi ve Spor, Eğitim Bilimleri, Güzel Sanatlar Eğitimi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Temel Eğitim, Yabancı Diller Eğitimi Bölümleri) toplam 130 öğretmen adayı arasından benzeşik grup esasları göz önünde bulundurularak seçilmiştir. Benzeşik gruplar; Müzik eğitimi, Resim-iş eğitimi ve Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında öğrenim gören öğretmen adayları olarak belirlenmiştir. ‘Eğitimde Drama’ meslek bilgisi seçmeli dersini alan bu üç benzeşik grupta toplamda 31 öğretmen adayı vardır. Katılımcıların 11’i Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda, 8’i Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı’nda ve 12’si Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı’nda öğrenimlerini sürdürmektedir. Katılımcıların 20’si kadın, 11’i erkektir. Katılımcıların bölüm, sınıf ve cinsiyetlerini gösteren tablo 1 aşağıda verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcılara Ait Bilgiler

Görüşmeci	Bölümü	Sınıfı	Cinsiyeti	Görüşmeci	Bölümü	Sınıfı	Cinsiyeti
Ö1	Müzik	Lisans 2	Kadın	Ö17	Resim-iş	Lisans 2	Kadın
Ö2	Müzik	Lisans 2	Erkek	Ö18	Resim-iş	Lisans 2	Kadın
Ö3	Müzik	Lisans 2	Erkek	Ö19	Resim-iş	Lisans 2	Kadın
Ö4	Müzik	Lisans 2	Kadın	Ö20	Beden eğitimi ve spor	Lisans 2	Kadın
Ö5	Müzik	Lisans 2	Kadın	Ö21	Beden eğitimi ve spor	Lisans 2	Erkek
Ö6	Müzik	Lisans 2	Kadın	Ö22	Beden eğitimi ve spor	Lisans 2	Kadın
Ö7	Müzik	Lisans 2	Kadın	Ö23	Beden eğitimi ve spor	Lisans 2	Kadın
Ö8	Müzik	Lisans 2	Erkek	Ö24	Beden eğitimi ve spor	Lisans 2	Erkek
Ö9	Müzik	Lisans 2	Erkek	Ö25	Beden eğitimi ve spor	Lisans 2	Kadın
Ö10	Müzik	Lisans 2	Erkek	Ö26	Beden eğitimi ve spor	Lisans 2	Erkek
Ö11	Müzik	Lisans 2	Erkek	Ö27	Beden eğitimi ve spor	Lisans 2	Kadın
Ö12	Resim-iş	Lisans 2	Kadın	Ö28	Beden eğitimi ve spor	Lisans 2	Kadın
Ö13	Resim-iş	Lisans 2	Erkek	Ö29	Beden eğitimi ve spor	Lisans 2	Kadın
Ö14	Resim-iş	Lisans 2	Kadın	Ö30	Beden eğitimi ve spor	Lisans 2	Kadın
Ö15	Resim-iş	Lisans 2	Kadın	Ö31	Beden eğitimi ve spor	Lisans 2	Erkek
Ö16	Resim-iş	Lisans 2	Kadın				

Bu çalışma kapsamında, öğretmen adaylarına yönelik 10 haftalık bir eğitim programı planlanmış ve uygulanmıştır. Eğitimler, Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda görev yapan iki öğretim elemanı tarafından yürütülmüştür. Söz konusu öğretim elemanları aynı zamanda araştırmanın yürütücülüğünü de üstlenmiştir. Eğitimcilerden ilki, Orff Schulwerk ve Dalcroze Eurhythmics alanlarında yurt içi ve yurt dışında yapılan eğitimlere katılmış olup, müzik ve hareket temelli uygulamalı dersleri yürütmektedir. İkinci araştırmacı ise, Kodály müzik öğretim yöntemi ve okul öncesi müzik eğitimi alanında uzmandır. Ayrıca, Çağdaş Drama Derneği tarafından yürütülen Drama Liderliği Programı’nın 3. düzey eğitimlerine devam etmektedir. Bu uzmanlık alanları, uygulanan eğitim programının disiplinler arası temelde ve drama ile müziği bütünleştirerek yapılandırılmasını sağlamıştır.

Ders tasarımlarında öncelikli olarak iletişim, iş birliği, öz güven, cesaret ve uyum gibi temel becerilerin kazandırılması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda 10 haftalık sürecin başında; buz kırma oyunları, refleks oyunları, ses ve sessizlikle dans etme, koro halinde konuşma, ses takibi, resim, müzik ve edebi metin canlandırmaları, donuk imgeler, doğaçlamalar, rol kartları, canlandırmalar, hareket taklitleri, ayna oyunları, hikâye anlatımı ve hikâye tamamlama gibi çeşitli drama etkinlikleri uygulanmıştır. Eğitim sürecinin son haftalarına gelindiğinde ise öğretmen adaylarının kendi alanlarıyla ilişkili olarak hazırlanmış, drama tekniği kullanılan ders planları incelenmiştir. Ardından adaylardan, kendi branşlarında ulaşmak istedikleri öğrenme kazanımlarını belirleyerek, bu kazanımları drama yöntemiyle nasıl aktarabileceklerini gösteren özgün ders tasarımları ve uygulamaları geliştirmeleri istenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler standartlaştırılmış açık uçlu görüşme tekniği ile toplanmıştır. Açık uçlu görüşmeler, katılımcıların düşüncelerini, deneyimlerini, duygularını ve görüşlerini derinlemesine ifade etmelerinden dolayı tercih edilmiştir. Bu tür bir görüşme, öğretmen adaylarının dramanın kullanımıyla ilgili ilgili kendi bakış açılarını ve deneyimlerini özgürce ifade etmelerine olanak tanımıştır. Sorular her katılımcıya aynı sıra ve tarzda sunulmuştur bu şekilde görüşmeci yanlılığını ve öznelliği azaltılmaya çalışılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 123). Toplamda 31 katılımcıya bireysel görüşmeler yapılarak iki temel soru sorulmuştur. Birincisi ‘Eğitimde Drama’ dersinin içeriğini, öğretimlerinde hangi durumlarda, nasıl kullanacaklarına ilişkindir. İkinci soru ise ‘drama etkinliklerinin öğrencinin öğrenmesine katkısının ne olacağı ile ilgilidir. Bu sorular yanıtlanırken öğrencilerin yanıtları çerçevesinde görüşme şekillendirilmiş ve görüşmeler dönem boyunca yapılan etkinlikler hakkındaki düşüncelerini, etkinlikleri, kullanılan yöntemleri ve teknikleri sınıf ortamında nasıl kullanacaklarına ilişkin görüşlerini ortaya koymaları sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada verilerin analizinde betimsel analiz yaklaşımından yararlanılmıştır. Araştırma verileri analiz edilirken Creswell (2021: 182) tarafından önerilen veri analizi basamakları takip edilmiştir. Bu basamaklar verilerin hazırlanması ve organizasyonu, verilerin kodlanması, kodların temalara indirgenmesi ve verilerin tablo, şekil ya da tartışma halinde sunulmasıdır. Araştırma verileri analiz edilirken görüşmelerden elde edilen veriler düzenlenmiş, kodlanmış ve temalar oluşturulmuştur. Şekiller ile gösterilen tema ve kodlar, görüşmecilerin doğrudan alıntılarıyla desteklenerek sunulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlilik konusunu, nicel araştırmalardaki gibi ölçülebilirlik ve tekrarlanabilirlik şeklinde ele alınamayacağından geçerliği; iç geçerlik ve dış geçerlik ile ilgili durumları oluşturmaya özen gösterilmiştir. Bu çalışmada iç geçerliği artırmak için, kavramsal çerçeve, araştırma tasarımı, veri toplama araçları ve analizlerin yapılması ve yorumlaması dikkatlice planlanmıştır. Bu şekilde araştırmanın yapısal bütünlüğü ve mantığı sağlanmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda araştırma sonuçlarının, araştırma sorusu veya amaçlarını doğru bir şekilde yansıtmasına gayret edilmiştir. Bununla birlikte dış geçerliği sağlamak amacıyla katılımcılar ve bağlam tanımlanmış, araştırma sonuçları farklı gruplara genelleştirilmeden yorumlanmıştır. Araştırmacının tarafsızlığını ve tutarlılığını ifade eden araştırmacı güvenirliliği konusunda da önyargılardan kaçınma, veri toplama ve analiz süreçlerinde tutarlı olma gibi konulara gerekli özen gösterilmiştir. Araştırmanın güvenirliliği belirlenen kod ve temaların uzman görüşü ile karşılaştırılması yoluyla test edilmiştir. Müzik Eğitimi ABD ’da görev yapan bir öğretim üyesine öğretmen adaylarının görüşme verilerinin düzenlenmiş listesi verilmiştir. Araştırmacıların belirlediği 12 temanın 123 kodu temsil edip etmediği sorulmuştur. Uzmandan görüşme verisini okuyup belirlenen kodun hangi temada yer alabileceğini noktalı boşluğa yazması istenmiştir.

Tema: ...

Kod: Eğitsel Oyunlar, Yeni Ürünler Yaratılabilir ‘Spor Araç Gereçleriyle Yaratıcı Fikirler Oluşturma.

Örnek Görüşme Verisi:

“Örneğin küçük yaş gruplarındaki çocuklar için ders araç gereçlerinden duba, slalom çubukları, basketbol topları, futbol topları gibi araç gereçler kullanarak onlardan bu nesneler ile ilgili hayaller, hikayeler, oyunlar üretebilmelerine yardımcı olabiliriz

Tema: ...

Kod: ‘Takım Ruhu, Kazanmak İçin Ortak Hareket Etmek’

Örnek Görüşme Verisi:

“Öncelikle herhangi bir oyun için takım ruhu gerekir. Dramayı kullanmak onların bu takım ruhu için etkili olacaktır. Oyunun akışı doğal bir şekilde ilerlediği için dışardan müdahalelerden de etkilenmeyeceklerdir. Oyun içerisinde tanışmak, kaynaşmak oyunun oynanması değerlendirme yapılması bireyler arasındaki etkileşimi ve bağı kuvvetlendiriyor”

Uzmanın yaptığı eşleştirmeler araştırmacıların kendi kategorileriyle karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” sayıları tespit edilmiştir. Miles ve Huberman’ın (1994, s. 64) formülü (Güvenirlilik= görüş birliği/ görüş birliği+görüş ayrılığı x 100) kullanılarak hesaplanmıştır. Buna göre 123 kod içerisinde, 111 görüş birliği ve 12 görüş ayrılığı saptanmış, güvenirlik katsayısı $111 / (111 + 12) = 0.902$ olarak bulunmuştur. Araştırmanın güvenirliği %90,02 olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Bu çalışmada elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan Müzik Eğitimi, Resim-İş Eğitimi ve beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda elde edilen temalar aşağıda verilen Şekil 1. de gösterilmiştir.

Şekil 1

Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Belirlenen Temalar

Müzik Eğitiminde Yaratıcı Drama	Görsel Sanatlar Eğitiminde Yaratıcı Drama	Beden Eğitimi ve Sporda Yaratıcı Drama
• Müziksel öğrenme alanlarının öğretiminde kullanımı • Müzik dersine yönelik motivasyonu artırmada kullanımı • Sınıf içi iletişimi sağlamada kullanımı • Kişisel gelişimi desteklemede kullanımı	• Görsel Sanatlar dersi öğrenme alanlarının öğretiminde kullanımı • Derse yönelik motivasyonu artırmada kullanımı • Sınıf içi etkileşim ve öğrenci merkezli aktivitelerde kullanımı	• Beden eğitimi ve spor dersi öğrenme alanlarının öğretiminde kullanımı • İşbirliği ve takım çalışmasında kullanımı • Kişisel gelişimin desteklenmesinde kullanımı • Yaratıcılığın gelişiminde kullanımı • Ölçme-değerlendirme süreçlerinde kullanımı

Müzik, resim-iş ve beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitimde yaratıcı dramayı derslerinde nasıl kullanacaklarına ilişkin görüşleri doğrultusunda çeşitli temalar ortaya çıkmıştır. Müzik öğretmeni adayları, eğitimde yaratıcı dramayı müziksel öğrenme alanlarının öğretiminde, derse yönelik motivasyonu artırmada, sınıf içi iletişimi güçlendirmede ve bireysel gelişimi desteklemede etkili bir araç olarak değerlendirmiştir. Resim-iş öğretmeni adayları, eğitimde yaratıcı dramanın görsel sanatlar dersine yönelik motivasyonu artırma, öğrenme alanlarının öğretimini destekleme ve öğrenci merkezli etkinliklerle sınıf içi etkileşimi artırma potansiyelini vurgulamışlardır. Beden eğitimi ve spor öğretmen adayları ise eğitimde yaratıcı dramanın dersin öğrenme alanlarında kullanılabileceğini; iş birliği, takım

çalışması, yaratıcılık ve kişisel gelişimin desteklenmesinde katkı sağladığını; ayrıca ölçme ve değerlendirme süreçlerinde alternatif bir yöntem olarak kullanılabileceğini ifade etmişlerdir. Bu temalar, her alanın pedagojik hedeflerine uygun olarak yaratıcı dramanın farklı işlevler üstlenebileceğini göstermektedir.

Aşağıdaki bölümlerde; Müzik, Resim-İş ve Beden Eğitimi ve Spor öğretmen adaylarının eğitimde yaratıcı dramayı bir öğrenme-öğretme yöntemi olarak nasıl kullandıkları ile ilgili temalar sırasıyla sunulacaktır.

Müzik Öğretmeni Adaylarının Yaratıcı Drama Kullanımı Yaklaşımları

Araştırmaya katılan 11 öğretmen adayının görüşleri doğrultusunda eğitimde yaratıcı dramanın müzik derslerinde kullanımına ilişkin verdikleri görüşlerde dört temaya ulaşılmıştır. Bu temalar, kodları ve frekans değerleri aşağıda verilen Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Yaratıcı Dramanın Müzik Eğitiminde Kullanımına İlişkin Temalar, Kodlar ve Frekans Dağılımları

	<i>f</i>
Müziksel Öğrenme Alanlarının Öğretiminde Kullanımı	Müziksel Algılama ve Bilgilenme
	8
	Müziksel Yaratıcılık Şarkı Söyleme
	5
Müzik Dersine Yönelik Motivasyonu Artırmada Kullanımı	Müzik Kültürü
	4
	Şarkı Söyleme
	4
Sınıf İçi İletişimi Sağlamada Kullanımı	Öğrenmeyi eğlenceli hale getirme
	5
Kişisel Gelişimi Desteklemede Kullanımı	Heves
	4
Sınıf İçi İletişimi Sağlamada Kullanımı	Grup çalışmaları
	4
Kişisel Gelişimi Desteklemede Kullanımı	Buz kırma etkinlikleri
	3
Kişisel Gelişimi Desteklemede Kullanımı	Cesaret-Özgüven
	7
	44

Birinci Tema: Müziksel Öğrenme Alanlarının Öğretiminde Kullanımı

Müzik öğretmeni adayları, en yüksek frekans ($f=21$) ile yaratıcı dramayı “Müziksel Öğrenme Alanlarının Öğretiminde” kullanabilecekleri bir yöntem olduğunu belirtmişlerdir. Bu temada ortaya çıkan kodlar; ‘müziksel algılama ve bilgilenme’, ‘şarkı söyleme’, ‘müzik kültürü’ ve ‘müziksel yaratıcılıktır’. Bu kodlar Millî Eğitim Bakanlığı 2018 Müzik öğretim programında yer alan dört öğrenme alanı ile uyumludur.

Bu temada en fazla ($f=8$) “Müziksel Algılama ve Bilgilenme” alanında öğretmen adaylarının dramayı kullanacakları görülmektedir. “Müziksel Algılama ve Bilgilenme”; müzikte sesleri seçme, ayırt etme ve çözümleme, ritim, tempo, nüans, tını, doku, müziğin yapı ve biçimini sezebilme gibi müziğin temel öğelerini fark etme ve anlamlandırma süreçlerini kapsayan bir öğrenme alanıdır. Müziksel algılama ve bilgilenme alanı, doğası gereği soyut öğrenme süreçleriyle güçlü biçimde ilişkilidir. Soyut öğrenme; duyularla algılanan uyarıcıların, zihinsel kavramlar, semboller ve ilişkiler düzeyinde işlenerek anlamlandırılması sürecidir. Bu öğrenme biçiminde birey, doğrudan fiziksel deneyime değil; düşünme, kavramsallaştırma ve sembolik temsil becerilerine dayanır. Müzik öğretmeni adayları, soyut kavramların somutlaştırılmasında drama etkinliklerinin kolaylaştırıcı bir rol üstlendiğini ifade etmiştir. Ö1, “Teorik anlatımda daha soyut kalan ritim kalıpları ya da gürlük terimleri gibi konuları, drama etkinlikleri yaparak öğretmenin daha kalıcı ve keyifli olacağını düşünüyorum” sözleriyle bu durumu dile getirmiştir. Benzer şekilde Ö4’ün, “Yaratıcı drama öğrencilerin öğrenmesinde kalıcılığı etkin hale getirir” ifadesi, yöntemin öğrenme sürecinde kalıcılığı desteklediğini göstermektedir.

Bu tema içerisinde yer alan diğer bir kod ise ‘müziksel yaratıcılık’ ($f=5$). Müziksel yaratıcılık

öğrencilerin ses, ritim ve biçimi özgün biçimde kullanarak müzik üretme ve ifade etme becerisidir. Müziksel yaratıcılık müzik öğretim programında yer alan dört öğrenme alanından biridir. Sınıf ortamında bu alanı etkili biçimde ele almak için öğrenci merkezli, deneyimsel ve esnek bir yaklaşım benimsenmelidir. Drama eğitiminde kullanılan doğaçlama, hikâyeleme, grup çalışması ve sahneleme etkinlikleri müziksel yaratıcılığı destekleyen etkinliklerdir. Ö7 “*Herhangi bir ses, bir hareket, bir ritim hikayeleştirilip özgün doğaçlamalar yaptırırım*”, Ö9 “*Dramada doğaçlamayla yapılan oyunlar, etkinlikler müziğe transfer edilebilir ve öğrenci doğaçlamaya alıştırılabilir, müzik yaratma aşlında bir oyun gibidir*”, Ö11 “*Drama ile doğaçlama yapmayı öğretebilir*”

Bu temada yer alan ‘şarkı söyleme’(f=4) ve ‘müzik kültürü’ (f=4) müzik öğretim programında belirtilen diğer öğrenme alanlarıdır. Müzik öğretmeni adayları yaratıcı dramayı bu öğrenme alanlarındaki çalışmalarda kullanacaklarını belirtmişlerdir. Şarkı öğretiminde yaratıcı drama, öğrencilerin müziksel ve duyuşsal katılımını artırmak için çok yönlü bir öğrenme ortamı sunar. Şarkı söylemeye hazırlık ve ısınma sürecinde ses, nefes ve beden farkındalığı geliştirilir. Şarkının öyküsünü, karakterlerini ve duygusal atmosferini dramatik canlandırmalarla keşfetmek metin-müzik bütünlüğünü derinleştirir. Şarkıdaki duygu ve ifade çalışmaları da sürecin önemli bir parçasıdır. Şarkının her kıtasına uygun duygusal tonları bulup sahnelemek (canlandırmak) yorumlamak müzikal ifade becerilerini geliştirir. Müzik kültürünün öğretiminde yaratıcı dramanın canlandırma ve rol oynama tekniklerini kullanacaklarını belirten öğretmen adayları; bu yolla öğrencilerin müziğin tarihsel, toplumsal ve kültürel boyutlarını yaşayarak ve hissederek öğrenmelerini sağlayacağını düşünmektedir. Ö2 “*Drama yöntemiyle öğrenciler, bir döneme ait müzik türlerini, bestecileri, geleneksel çalgıları veya müzikle bağlantılı tören ve ritüelleri rol oynama, canlandırma ve hikâyeleştirme yoluyla deneyimler*”.

Öğretmen adayları şarkı söyleme etkinlikleri sırasında rol canlandırmalarının kullanılabileceği vurgulanmıştır. Ö7 “*Bir eseri içeriğine göre sahne ve rolleri belirleyecek şekilde düzenleyebilirim. Öğrencilerim şarkıyı seslendirirken esere uygun rollerini aynı anda canlandırarak yaratıcı drama ve müziği harmanlamış olur*” sözleriyle bu yaklaşımı örneklendirmiştir. Genel olarak, müzik öğretmeni adaylarının görüşleri, yaratıcı dramanın öğrencilerin aktif katılımını artırarak kalıcı öğrenme sağladığını ortaya koymaktadır.

İkinci Tema: Müzik Dersine Yönelik Motivasyonu Artırmada Kullanımı

Müzik öğretmeni adayları, yaratıcı dramanın müzik derslerine yönelik motivasyonu artırmada etkili bir araç olduğunu vurgulamışlardır. Bu tema kapsamında oluşturulan kodlar ‘öğrenmeyi eğlenceli hale getirmek’ ve (f=5) ‘heves’ tir (f=4).

Müziğe hevesi-ilgiyi oluşturmak, müzik dersleri için oldukça önemli bir durumdur. Müzik derslerinin çoğu zaman bilişsel dersler kadar önemsenmediği, ders saatlerinin azaltıldığı ve sınav baskısı nedeniyle ikinci plana itildiği varsayıldığında yalnızca kısa süreli bir merak ya da geçici heyecan değil; bireyin müziğe yönelik içsel ilgi, öğrenme isteği ve gönüllü katılım arzusunu sınıflarda oluşturmak müzik öğretmenleri için oldukça önemlidir. Bu yönüyle heves, hem duygusal (ilgi, coşku) hem de motivasyonel (isteklilik, çaba gösterme) boyutlarını taşır. Pedagojik açıdan bakıldığında, müziğe heves; öğrencinin müzik derslerine aktif katılımını, çalgı çalışmaya istekli olmasını, dinleme ve yaratıcı üretim süreçlerine yönelmesini kolaylaştırır. Hevesli bir öğrenci, öğrenme sürecini dışsal ödüller için değil, kendi içsel doyumu için sürdürür. Bu anlamda öğretmen adayları yaratıcı drama tekniklerini müziğe karşı heves ve ilgi oluşturmada kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Yaratıcı drama ile kullanılabilecek aktif dinleme, çalgı atölyeleri ve öğrenci merkezli proje çalışmaları dersin eğlenceli, katılımcı ve deneyimsel hale getirilmesi, müziğe heves ve ilgiyi besleyerek öğrencilerin müzik dersine yönelik motivasyonlarını artıracaktır.

Ö1'in "Yaratıcı drama etkinlikleri sayesinde derse daha hevesli gelecekleri için öğrenmeye daha açık olacaklardır" ifadesi, bu görüşün yansımasıdır. Ö9 ise, "Müzik eğitiminde beden perküsyonu, müzik ve danslarla öğretilecek konuya yönelik çalışmalar yaparak çocukların konuları daha iyi kavramasını sağlayabilir, eğlenceli etkinliklerle çocukların kendilerine güvenlerini artırıp öğrenmeyi eğlenceli kılabilirim" sözleri ile motivasyonun pekiştirme yönünü öne çıkarmıştır. Bu bulgular, yaratıcı dramanın müzik eğitiminde öğrencilerin ilgi ve isteğini artıran dinamik bir yöntem olarak görüldüğünü göstermektedir.

Üçüncü Tema: Sınıf İçi İletişimi Sağlamada Kullanımı

Öğretmen adayları, yaratıcı dramanın sınıf içi iletişimi güçlendiren bir yöntem olduğunu belirtmişlerdir. Bu tema altında oluşturulan kodlar 'grup çalışmaları' (f=4) ve 'buz kırma etkinlikleri' dir (f=3).

Katılımcılar, özellikle buz kırma etkinlikleri ve grup çalışmaları yoluyla öğrenciler arasında etkileşimin artacağını ifade etmiştir. Ö9 "Sınıfta ilk tanışma anlarında buz kırma etkinlikleriyle kaynaşmayı sağlayabilirim" sözleri ile, dramayı sosyal ilişkilerin başlangıcında kullanabileceğini göstermiştir. Ö4 ise, "Akran gruplarıyla olan iletişimi güçlendirir" sözleriyle, grup çalışmalarının iletişime katkısını vurgulamıştır. Dolayısıyla yaratıcı drama, yalnızca müziksel öğrenmeyi değil, aynı zamanda sınıf ortamında sosyal ilişkileri de destekleyen bir yöntem olarak görülmektedir.

Dördüncü Tema: Kişisel Gelişimi Desteklemede Kullanımı

Müzik öğretmeni adayları yaratıcı dramanın öğrencilerin kişisel gelişimlerini desteklediğini, özellikle 'cesaret-özgüven' (f=7) kazandırmada önemli bir rol oynadığını belirtmişlerdir. Müzik öğretmenleri, öğrencilerinin hata yapmaktan çekinmeden, şarkı söylemesi, çalgı çalması veya doğaçlama yapması için destekleyici ve yargılayıcı olmayan bir sınıf ortamı oluşturması önemlidir. Yaratıcı dramada kullanılan, grup çalışması ve küçük sahne performansları gibi etkinlikler öğrencilerin güven duygusunu güçlendirmede oldukça etkilidir. Müzik öğretmeni adayları da bu konuda benzer görüşler belirtmiştir.

Ö7'nin "... öğrencilerin daha özgüvenli olmalarını sağlar" ifadesi, bu katkıyı özetler niteliktedir. Ö6, "Yaratıcı drama tekniğini öğrencilerin uygulaması özgüvenlerine olumlu yönde etki edebilir. Özgüvenli öğrenci öğrenmeye daha cesur yaklaşır, soru sormaktan, yanlış yapmaktan çekinmez" sözleriyle dramaya katılımın öğrenci davranışlarını olumlu yönde şekillendirdiğini ve cesaretlerini geliştireceğini düşündüğünü ifade etmiştir.

Resim-İş Öğretmeni Adaylarının Yaratıcı Drama Kullanımı Yaklaşımları

Araştırmaya katılan 8 öğretmen adayının görüşleri doğrultusunda eğitimde yaratıcı dramanın görsel sanatlar derslerinde kullanımına ilişkin üç temaya ulaşılmıştır. Bu temalar, kodları ve frekans değerleri aşağıda verilen Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3

Yaratıcı Dramanın Resim-İş Eğitiminde Kullanımına İlişkin Temalar, Kodlar ve Frekans Dağılımları

		f
Görsel Sanatlar Öğrenme Alanlarının Öğretiminde Kullanımı	Sanat eleştirisi ve estetik	8
	Kültürel miras	7
Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Motivasyonu Artırmada Kullanımı	Odaklanma ve dikkat	6
	İlgi çekicilik	5
Sınıf İçi Etkileşim ve Öğrenci Merkezli Aktivitelerde Kullanımı	Aktif katılım	8
	İletişim	7

Birinci Tema: Görsel Sanatlar Öğrenme Alanlarının Öğretiminde Kullanımı

Resim-İş öğretmeni adayları yaratıcı dramayı ‘Görsel Sanatlar Öğrenme Alanlarının Öğretiminde’ (f= 15) kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Millî Eğitim Bakanlığı’nın (MEB, 2018) güncel Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programına (ilkokul 1–4, ortaokul 5–8 ve lise 9–12. sınıflar) göre ders kazanımları dört temel öğrenme alanı etrafında yapılandırılmıştır. Resim iş öğretmeni adayları yaratıcı dramayı yalnızca iki öğrenme alanı çerçevesinde kullanabildikleri ile ilgili görüş bildirmişlerdir. Bu tema altında oluşturulan kodlar ‘sanat eleştirisi ve estetik (f=8) ve ‘kültürel miras (f=7) olmuştur.

Sanat eleştirisi ve estetik öğrenme alanı; sanat eserlerini gözlemleyip çözümleme, estetik ve sanat akımlarını kavrama, eserleri estetik ölçütlerle değerlendirme becerilerini geliştirmeyi amaçlar. Yaratıcı dramanın rol oynama tekniği kullanılarak öğrenciler bir tablo, heykel ya da mimari yapı üzerine sanatçı, eleştirmen, izleyici veya dönemin toplumsal figürleri olarak rol alabilir. Her rol, eseri kendi bakış açısıyla tartışır. Örneğin; sanatçı yaratım sürecini, eleştirmen estetik ölçütleri, izleyici ise duygusal tepkisini dile getirir. Bu süreç, çoklu perspektiften düşünme ve estetik yargı geliştirme becerisini destekler.

Ö14, *Derste kullanacağımız sanat eserini canlandırmasını isteyebiliriz. Bu şekilde estetik ile ilgili konuların kazanımlarını sağlayabiliriz”* sözleriyle, yaratıcı dramanın sanat eserleriyle etkileşimde öğrencilerin ilgisini artırdığı yönündeki görüşünü ortaya koymaktadır. Öğretmen adayları ayrıca, drama tekniklerinin sanat akımlarının öğretilmesinde kullanılabileceğini ve bu yolla öğrencilerin farklı dönemlere ait sanatsal özellikleri daha kolay kavrayabileceğini belirtmiştir. Bu bulgular, yaratıcı dramanın görsel sanatlar eğitiminde yalnızca teorik bilgilerin aktarımında değil, aynı zamanda öğrencilerin sanat eserleriyle bağ kurmalarında da etkili olduğunu göstermektedir.

Kültürel miras öğrenme alanı; Türk ve dünya sanatının tarihsel gelişimini tanıma, sanat eserlerini kültürel, tarihsel ve toplumsal bağlamlarında değerlendirme, koruma ile yaşatma bilinci kazanma becerilerini geliştirmeyi hedefler. Kültürel Miras öğrenme alanına ilişkin süreçte kullanılabilecek yaratıcı drama ile öğrenciler (sınıf içi veya dışında/tarihsel bir mekânda veya müzede) sanat eseri üzerine dramatik öyküler oluşturabilir; geçmişte yaşamış sanatçıların, zanaatkarların rollerine girerek onların bakış açılarını deneyimleme ve anlamlandırma şansına sahip olabilirler. Geçmişin sanatsal üretim süreçlerini canlandırarak, geleneksel unsurları ve kültürel değerleri hem bilişsel hem de duygusal düzeyde içselleştirebilirler. Böylelikle kültürel miras, ders kitaplarının ötesine geçerek öğrencilerin günlük yaşamına, kimlik ve aidiyet duygusuna dokunan canlı bir öğrenme alanına dönüşür. Resim iş öğretmeni adayları yaratıcı dramayı kullanmaya ilişkin görüşleri şöyledir:

Ö19, *“Yaratıcı drama etkinliklerinde kullanılan farklı materyallerle kültürel mirasa ait konuları aktarabilirim”*; Ö16 *Kültürel mirasın aktarımında, örneğin bir ressamın hayatını anlatırken kullanılabilir”* ifadeleriyle bu duruma dikkat çekmiştir.

İkinci Tema: Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Motivasyonu Artırmada Kullanımı

Katılımcılar, yaratıcı dramanın derslere yönelik motivasyonu artırıcı yönünü vurgulamışlardır. Bu tema altındaki kodlar odaklanma ve dikkat ile ilgi çekicilik olmuştur.

Özellikle odaklanma ve dikkat toplama süreçlerinde drama etkinliklerinin dersin daha ilgi çekici hale gelmesini sağladığı ifade edilmiştir. Ö12 *“Böyle bir eğitimde öğrenci aktif olarak rol aldığından dikkati açıktır. Odaklanabilir ve dikkati dağılmaz”* şeklinde görüş belirtmiştir. Ayrıca, eğlenceli drama etkinliklerinin öğrencilerin derse olan katılım isteğini yükselttiği ve öğrenmeyi daha cazip hale getirdiği dile getirilmiştir. Ö15 *“Yaratıcı dramayı görsel sanatlar dersinde duyuşsal özellikleri harekete geçirmek*

için kullanırım. Duyuşsal özelliklere sahip çocukların daha çok motive olduğunu düşünüyorum” sözleri ile yaratıcı dramanın duyuşsal alanı harekete geçiren yönüne dikkat çekmiştir. Bu doğrultuda, görsel sanatlar dersinde yaratıcı drama, öğrencilerin derse yönelik motivasyonlarını güçlendiren önemli bir yöntem olarak görülmektedir.

Üçüncü Tema: Sınıf İçi Etkileşim ve Öğrenci Merkezli Aktivitelerde Kullanımı

Resim-İş öğretmeni adayları, yaratıcı dramanın sınıf içi etkileşim ve öğrenci merkezli öğrenme ortamları oluşturmadaki önemine dikkat çekmişlerdir. Bu tema altında oluşturulan kodlar aktif katılım ve iletişim olmuştur. Ö12, “*Öğrenciler dersin içinde kendilerini dersin bir parçası olarak görürler*”; Ö13 “*Yaratıcı dramayı öğrencilerin birbirlerini dikkatli bir şekilde dinlemeleri için kullanırım. Bununla beraber derste fazla söz almayan öğrencileri aktif hale getirerek düşüncelerini aktarmalarını isteyebilirim.*” ifadelerini kullanmıştır. Bu görüşler, yaratıcı dramanın geleneksel öğretmen merkezli yaklaşımı dönüştürerek öğrencilerin derse aktif katılımını teşvik ettiğini göstermektedir. Ayrıca, grup çalışmalarıyla yürütülen drama etkinliklerinin öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmede önemli katkılar sunduğu görülmektedir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Yaratıcı Drama Kullanımı Yaklaşımları

Araştırmaya katılan 12 öğretmen adayının görüşleri doğrultusunda eğitimde yaratıcı dramanın beden eğitimi ve spor derslerinde kullanımına ilişkin beş temaya ulaşılmıştır. Bu temalar, kodları ve frekans değerleri aşağıda verilen Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

Yaratıcı Dramanın Beden Eğitimi ve Spor Eğitiminde Kullanımına İlişkin Temalar, Kodlar ve Frekans Dağılımları

		<i>f</i>
Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğrenme Alanlarının Öğretiminde Kullanımı	Hareket yetkinliği	11
	Aktif ve sağlıklı hayat	1
İş birliği ve Takım Çalışmasında Kullanımı	Sorumluluk alma	5
	İletişim	3
	Cesaret- Özgüven	3
Kişisel Gelişimi Desteklemede Kullanımı	Saygı duyma	2
	Duyguları tanıma ve kontrol etme	2
	Farklı bakış açıları geliştirme	1
Yaratıcılığın Gelişmesinde Kullanımı	Hayal gücünün ve yaratıcı düşüncenin gelişmesi	6
	Oyun yaratabilme	2
Ölçme ve Değerlendirme Alanında Kullanımı	Süreç değerlendirme	2
		38

Birinci Tema: Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğrenme Alanlarının Öğretiminde Kullanımı

Beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları, yaratıcı dramanın dersin öğrenme alanlarında kullanılabilecek etkili bir yöntem olduğunu vurgulamışlardır. Beden Eğitimi ve Spor dersi, yalnızca bedensel becerilerin değil; sağlıklı yaşam, güvenlik, etik spor kültürü ve sosyal-duygusal gelişimi de hedeflemektedir. Beden Eğitimi ve Spor dersi; ‘Fiziksel Uygunluk’, ‘Hareket Yeterliliği ve Motor Beceri Gelişimi’, ‘Oyun ve Spor Kültürü’ ile ‘Sağlık ve Güvenlik’ olmak üzere dört temel öğrenme alanı üzerine yapılandırılmıştır (MEB, 2018). Öğrenme alanları birbirini destekleyerek öğrencilerin yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlığı kazanmalarına zemin hazırlar. Öğretmen adayları yaratıcı drama etkinliklerini ‘hareket yetkinliği’ ile ‘aktif ve sağlıklı hayat’ konularının öğretiminde

kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar, drama sayesinde öğrencilerin hareket becerilerini geliştirirken aynı zamanda kavramları daha kolay öğrendiklerini ifade etmiştir. Ö 25 “*Isınma etkinliklerinde öğrencilerin dikkatlerini ve reaksiyonlarını artırabilecek birçok oyun oynayabiliriz*”; Ö27 “*Öğretmek istediğimiz etkinlikleri bir oyun olarak yaptırdığımızda çocukların daha çabuk anlamalarını ve daha hızlı öğrenip uygulamalarına yardımcı olur*”; Ö 30 “*Örneğin nesne kontrolü gerektiren hareketler ünitesinden iki kavram alalım. Yürüme ve koşma kavramları. Bu kavramları öğrencilerden farklı şekillerde canlandırmaları istenebilir. Sonra bu hareketleri müzikle birlikte ritmik şekilde yapalım. Çocukları daire şeklinde oturtup kaç farklı stil ve duygu için yürüme ve koşma yaptığımızı sorabiliriz. Çocuklar daire içerisinde tekrar canlandırmalarını isteyebiliriz. Çocuklar yaratıcılıklarını duygularını ortaya çıkartırız hem de klasik anlatım yollarından kaçınıp onların bildiklerinden yola çıkıp eğlenceli yollarla derse katılımlarını sağlarız*” sözleriyle yaratıcı dramının dersin teorik içeriklerinin aktarımında da işlevsel olduğunu dile getirmiştir. Genel olarak bu bulgular, yaratıcı dramının beden eğitimi derslerinde hem motor becerilerin hem de bilişsel öğrenmelerin bütüncül bir şekilde desteklenmesini sağladığını göstermektedir.

İkinci Tema: İş Birliği ve Takım Çalışmasında Kullanımı

Katılımcılar, yaratıcı dramının özellikle iş birliği ve takım çalışması becerilerini geliştirmede önemli bir araç olduğunu ifade etmişlerdir. Bu tema altında iletişim, sorumluluk alma, tanışma kaynaştırma etkinlikleri ve empati kodları bulunmaktadır. Ö 30 “*Birlik içerisinde diğer bireylerle beraber hareket edebilmesine, aniden gerçekleşen olaylar, durumla karşısında ortak sorumluluk duygusuyla hareket etmesinde drama etkinliklerinin katkısı olacaktır*”; Ö 25 “*Drama tekniği ile yapılan grup çalışmaları çocuklara birlik olma duygusunu kazandırır. Grubun bir parçası olduklarının farkında olmalarını sağlar ve bu sayede daha bir olma duygusunu geliştirir. Takım sporları için önemlidir*” sözleri ile yaratıcı dramın işbirliği ve takım çalışmasındaki önemini dile getirmiştir. Yaratıcı drama, spor derslerinde yalnızca bireysel performansı değil, aynı zamanda grup dinamiklerini ve iş birliği becerilerini geliştirmeye katkıda bulunmaktadır.

Üçüncü Tema: Kişisel Gelişimin Desteklenmesinde Kullanımı

Öğretmen adayları, yaratıcı dramının öğrencilerin kişisel gelişimlerini desteklediğini, özellikle özgüven, cesaret ve duygusal farkındalık gibi alanlarda katkı sağladığını vurgulamışlardır. Bu tema altında farklı bakış açıları geliştirme, saygı duyma, duyguları tanıma ve kontrol etme, cesaret ve özgüven kodları yer almaktadır.

Ö22, “*Çocuklar drama etkinlikleri sayesinde duygularını tanımayı ve duygularını kontrol etmeyi de öğrenirler*” sözleriyle bu sürece dikkat çekmiştir. Ö 27 ise, “*Kendini rahatça ifade edebileceği ortamlar oluşturulunca cesaret ve özgüven artacaktır*” (Ö27) sözleriyle yaratıcı dramının öğrencilere güven duygusu kazandırdığını belirtmiştir. Bu bulgular, drama etkinliklerinin beden eğitimi derslerinde öğrencilerin yalnızca fiziksel becerilerini değil, aynı zamanda kişisel ve duygusal gelişimlerini de desteklediğini göstermektedir.

Dördüncü Tema: Yaratıcılığın Gelişmesinde Kullanımı

Katılımcılar, yaratıcı dramının öğrencilerin hayal gücü ve yaratıcı düşünme becerilerinin gelişmesinde etkili olduğunu vurgulamışlardır. Bu tema altında yer alan kodlar hayal gücünün ve yaratıcı düşüncenin gelişmesi ile oyun yaratabilmedir. Öğretmen adaylarının, yaratıcı dramının öğrencilerin hayal gücünü ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirdiğini belirtmesi, Beden Eğitimi ve Spor dersinin temel amaçlarıyla uyumludur. Yaratıcı Drama öğrencilerin hareket temelli problem çözme, özgün oyun senaryoları oluşturma ve farklı hareket stratejileri üretme gibi yaratıcı süreçleri desteklemektedir. Özellikle ders kapsamında yer alan doğaçlama hareket çalışmaları, yaratıcı oyun tasarımları, ritim ve dans uygulamaları, öğrencilerin hayal gücünü besleyerek kendine özgü hareket

düzenleri ve oyun kurguları geliştirmelerine fırsat sunmuştur. Bu yaklaşım, programın Hareket Yeterliliği ve Motor Beceri Gelişimi ile Oyun ve Spor Kültürü öğrenme alanlarında vurgulanan yaratıcılık, strateji geliştirme ve özgün oyun oluşturma kazanımlarını doğrudan desteklemektedir. Böylece yaratıcı drama, beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin fiziksel performansını güçlendirmenin ötesine geçerek bilişsel esnekliklerini ve yaratıcı potansiyellerini de derinlemesine besleyen etkili bir öğrenme aracı hâline gelmektedir.

Ö22'nin “Örneğin küçük yaş gruplarındaki çocuklar için ders araç gereçlerinden duba, top gibi nesnelerle yeni hikâyeler ve oyunlar üretebilirler” ifadesi, drama sayesinde yaratıcılığın nasıl desteklendiğini göstermektedir. Ö26 ise “Yeni ve özgün düşünceler üretecek ortamlar öğrenmeye katkı sağlar” sözleriyle bu görüşü pekiştirmiştir. Katılımcıların ifadeleri, yaratıcı dramanın öğrencilere kalıpların dışında düşünme, yeni fikirler geliştirme ve özgün oyunlar yaratma fırsatı sunduğunu ortaya koymaktadır.

Beşinci Tema: Ölçme ve Değerlendirme Alanında Kullanımı

Son olarak, beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları yaratıcı dramanın ölçme ve değerlendirme sürecinde de kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Bu tema altında süreç değerlendirme kodu yer almaktadır. Ö21 “Her oyunda hem motor becerilerini test ederken hem de yaratıcı drama etkinlikleri yardımıyla bu alana ilişkin tutumlarını gözlemleyebiliriz” sözleriyle, dramayı alternatif bir ölçme aracı olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, yaratıcı dramanın yalnızca öğretim yöntemlerinden biri olmadığını, aynı zamanda öğrencilerin gelişimlerini değerlendirmek için de kullanılabilecek esnek bir yöntem olduğunu ortaya koymaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Bu araştırmada, Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi'nde 2023-2024 güz döneminde “Eğitimde Drama” dersini seçen üç farklı branşa ait öğretmen adaylarının görüşleri incelenmiş ve çeşitli ortak temaların öne çıktığı belirlenmiştir. Müzik, görsel sanatlar ve beden eğitimi öğretmen adayları, yaratıcı dramanın öncelikle öğrenci motivasyonunu artırma ve öğrenme süreçlerini destekleme işlevini vurgulamışlardır. Bu durum, yaratıcı dramanın sanat ve hareket temelli derslerde öğrenmeye olan ilgiyi canlı tutan dinamik bir yöntem olduğunu göstermektedir. Ayrıca tüm alanlarda öğrenci merkezli yaklaşımları destekleyen, etkileşimi artıran ve yaratıcı düşünmeyi teşvik eden bir yöntem olarak değerlendirildiği dikkat çekmektedir. Özellikle sınıf içi iletişimi güçlendirme, kişisel gelişimi destekleme ve iş birliği odaklı etkinliklere olanak sağlama gibi sosyal ve duyuşsal kazanımların öne çıkması, öğretmen adaylarının yaratıcı dramayı yalnızca bilişsel değil, aynı zamanda bütüncül bir öğrenme deneyimi olarak kullanmak istedikleri görülmüştür. Ölçme ve değerlendirme süreçlerine entegrasyonun beden eğitimi ve spor öğretmen adayı tarafından özellikle vurgulanması ise yaratıcı dramanın alternatif değerlendirme aracı olarak da görüldüğüne işaret etmektedir.

Araştırma bulgularına göre, müzik öğretmeni adayları eğitimde yaratıcı dramayı özellikle ‘müziksel öğrenme alanlarının öğretiminde’, ‘müzik dersine yönelik motivasyonu artırmada’, ‘sınıf içi iletişimi sağlamada’ ve ‘kişisel gelişimi desteklemede’ etkili bir yöntem olarak değerlendirmiştir.

Yaratıcı drama, bilişsel, duyuşsal ve sosyal öğrenmeyi destekleyen çok yönlü bir öğretim yöntemi olarak tanımlanmakta ve disiplinler arası uygulamalarla öğrenmeyi derinleştirme potansiyeli taşımaktadır (O'Toole & Dunn, 2002). Müzik eğitiminde ritim, ses ve hareketi birlikte kullanan bedensel/yaşantısal yaklaşımlar, öğrencilerin müziği yalnızca kavramsal düzeyde değil, beden üzerinden deneyimleyerek anlamlandırmasını destekler; bu da soyut müziksel kavramların somut yaşantılara dönüşmesini ve aktif-etkileşimli, öğrenci merkezli bir öğrenme ortamı oluşmasını kolaylaştırır (Davidson, 2023; Juntunen, 2004). Benzer biçimde yaratıcı drama ve Orff-Schulwerk temelli uygulamalarda ritim, doğaçlama, oyun ve bedeni kullanma gibi etkinlikler yoluyla öğrencilerin

müziksel kavramları keşfederek öğrendikleri vurgulanmaktadır (Burak & Erdoğan, 2018).

Bu çalışmada da müzik öğretmeni adayları, öğretim programındaki '*müzik öğrenme alanlarına*' (müziksel bilgilenme algılama, söyleme-dinleme, müziksel yaratıcılık ve müzik kültürü) ait kazanımları oluşturmada yaratıcı drama süreç ve tekniklerini kullanılabileceklerini belirtmişlerdir. Özellikle ritim ve gürlük kavramlarının, sese ait özelliklerin, şarkı sözlerinin, farklı müzik türlerinin ve ünlü müzisyenlerin hayatlarının, türkülere ait hikayelerin öğretilmesinde; canlandırma, doğaçlama, rol yapma teknikleri kullanacaklarını belirtmişlerdir.

Müziksel kazanımlara ulaşmada yaratıcı drama etkinliklerinin kullanıldığı birçok araştırma vardır. Bu araştırmalar müzik öğretmen adaylarının vermiş olduğu uygulama örnekleriyle benzerlik göstermektedir. Örneğin; Güdek ve Yılmaz (2021) ilkökul 4. sınıf müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına ait teorik bilgilerin öğretiminde yaratıcı drama yöntemini uygulamış ve tutumlar üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Eroğlu (2018) da 8-11 yaş müzik eğitiminde yaratıcı dramayı dinleme ve işitsel becerilerin geliştirilmesi, ses farkındalığının artırılması, müziği tanıma, öğretim araçları, ritim şemaları ve doğal diziler konularının çalışılmasında kullanmıştır. Kılıç (2011) yaratıcı drama, müzik öğretim yöntemleri ve genel öğretim yöntemlerinin bir arada kullanıldığı bir müzik uygulama örneği hazırlayarak diyafram nefesi ve ses çalışmalarını işlemiş; farklı yöntemlerin kullanılması ile daha etkin ve daha işlevsel müzik dersleri işlenebileceğini belirtmiştir. Müzik ve drama unsurlarının beraber kullanılması; öğrencilerin yaratıcı yönlerini ortaya çıkarmada, kendilerini özgürce ifade etmelerinde, müziğin duygusal ve hikâye anlatma yönlerine ilişkin daha derin bir anlayış geliştirmelerinde ve müzikle daha derin bir bağ kurmalarında etkili olacağını belirtmiştir. Akyüzlüer (2007), ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin şarkı söyleme becerisi, müzik dinleme becerisi, müzik-beden uyumu, müzikle ilgili temel bilgiler, müzik faaliyetlerinde özgüven ve müziğe karşı tutum üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak için yaratıcı dramayı kullanarak yaptığı araştırmasında öğrencinin temel bilgileri öğrenmesinde, müzikal dinleme becerilerinde, müziğe uyum sağlamasında ve şarkı söylemesinde geleneksel öğretim yöntemine göre çok daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Bačlija Sušić ve Brebrić (2025), Müzik ve Drama Stüdyosu programına devam eden 5 ile 10 yaş arasındaki 20 çocukla yürüttükleri süreç draması uygulamasında, önceden yazılmış bir metne bağlı kalmaksızın çocukların doğaçlama, hikâye oluşturma, rol oynama ve müziksel yaratım etkinlikleriyle sürece katılımını sağlamışlardır. Uygulamalarında yaratıcı drama ile müzik etkinlikleri birbirini destekleyecek biçimde iç içe geçirilmiştir. Araştırma sonucunda, çocukların müzik-drama etkinliklerinde hem “Yaratıcı Sanatsal İfade Biçimlerini” (müzikal ifade ve doğaçlama; dans, hareket ve ifade edici jestler; görsel sanatsal ifade; öykülemeye dayalı doğaçlama) hem de “Eğitimin Demokratik Özelliklerini” (ifade özgürlüğü ve karar verme; iş birliği, grup hâlinde problem çözme ve eleştirel düşünme; iletişim ve dinleme, çeşitliliğe saygı, empati ve dayanışma) ön plana çıkardıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte çocukların müziksel deneyimlerini sözcüksüz ifade etme ihtiyacını da desteklemiştir. Dolayısıyla, müzik-drama topluluğunda süreç draması; geleneksel öğretim yöntemlerinin ötesine geçen, anlatı ve müziği ortak keşif ve problem çözmenin temel uyaranları olarak kullanan bir yaratıcı ifade ve doğaçlama yolu sunmaktadır (Zalar, 2020; akt. Bačlija Sušić & Brebrić, 2025, s. 205–207).

Araştırmanın bulgularında müzik öğretmen adayları eğitimde yaratıcı dramanın müzik derslerinde kullanılmasıyla dersin daha eğlenceli hale geleceğini ve derse yönelik motivasyonun artacağını belirtmişlerdir. Bu görüşler '*derse yönelik motivasyon*' teması altında toplanmıştır. Ortaya çıkan bulgular bu konuda müzik öğretmeni adaylarının bu ortamı yaratma konusunda dramayı kullanabileceklerini göstermektedir. Yaratıcı drama etkinlikleri öğrencilerin derse olan ilgisini artırarak öğrenmeye yönelik içsel motivasyonlarını güçlendirmektedir (Mages, 2006; San, 1996). Demirtaş, (2023: 27) bu bulguyu destekleyerek eğitimde yaratıcı dramanın, müzik eğitiminde öğrenme

motivasyonunu artırdığını savunur ve öğrencilerin müziği daha keyifli ve ilgi çekici bir şekilde deneyimlediklerini ve daha fazla katılım gösterdiklerini belirtir. Burak ve Erdoğan (2018) ise yaratıcı drama ve Orff Schulwerk uygulamalarının 4. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarını geliştirmedeki etkisini incelediği çalışmada; yaratıcı drama uygulamalarının çocukların tutumlarını geliştirmede etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Müzik alanı dışında yapılan çalışmada Erdoğan, Erdoğan ve Uzuner (2018) 4. sınıf öğrencilerinin okuma motivasyonuna yaratıcı dramanın etkisi üzerine deneysel model kullanmışlardır ve sonuç olarak öğrencilerin okuma motivasyonlarının arttığına ulaşmışlardır.

Müzik öğretmen adayları ‘sınıf içi iletişimin’ eğitimde yaratıcı drama etkinlikleri ile güçlenebileceğini, özellikle buz kırma etkinliklerinin bu süreçte etkili olacağını belirtmişlerdir. Yaratıcı drama doğası gereği, grup çalışmasına dayalı öğrenciler arasında iş birliği ve etkileşimi teşvik eden sınıf içi iletişim becerilerinin gelişmesine katkı sunan bir öğrenme yoludur (Bolton, 1998). Bu tür etkinlikler aracılığıyla birbirlerini dinlemeyi, etkili iletişim kurmayı ve ortak bir müzikal hedef doğrultusunda birlikte çalışmayı öğrenen öğrenciler dostluk ve birlik duygusunu besleyerek destekleyici ve etkileşimli bir müzik topluluğu yaratır. Önder (2007), beşinci sınıf müzik derslerini drama ile birleştirme ve öğrencilerin öğrenme farklılıklarını belirlemek istediği çalışmada yaptığı nitel gözlemlerde öğrencilerin etkinliklere aktif katılma isteği, gruba uyum sağlama, iş birliği içerisinde çalışma, yaratıcılık, özgüven başlıklarında yaratıcı drama yöntemi ile öğrenim gören öğrencilerin geleneksel öğrenim yöntemi görenlere göre daha olumlu yönde olduğu belirtilmiştir. Araştırma bulgularına göre müzik öğretmeni adayları eğitimde drama dersinde öğrendikleri tanışma ve ısınma oyunları ile müzik derslerinde bu tür ortamları oluşturabileceklerini belirtmişlerdir.

Müzik öğretmen adaylarının ‘kişisel gelişimi destekleme’ teması altında belirttikleri görüşleri eğitimde yaratıcı dramanın müzik derslerinde kullanılmasının öğrencilerin sahnede bulunma, özgüven ve iletişim gibi önemli performans becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabileceği üzerinedir. Dramatik etkinliklere katılarak kendilerini müzik yoluyla etkili bir şekilde ifade etmeyi, izleyicileriyle bağlantı kurmayı ve müziğin duygusal amacını aktarmayı öğrenebilirler. Müzik derslerinde yaratıcı dramanın motivasyonu artırdığı, iletişimi güçlendirdiği ve kişisel gelişimi desteklediği birçok araştırma tarafından doğrulanmaktadır. Örneğin, Koç ve Sungurtekin (2023) tarafından yürütülen bir çalışmada, yaratıcı drama ile müzik aktivitelerinin entegrasyonu, okul öncesi çocukların sosyal-duygusal öğrenme becerilerinde anlamlı gelişme gösterdiği belirlenmiştir. Benzer şekilde, beşinci sınıf öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada, drama tabanlı müzik öğretiminin hem öğrenme sonuçlarını güçlendirdiği hem de öğrencilerin ders motivasyonunu artırdığı gözlenmiştir. Okul öncesi öğrencilerinin yaşlarına göre öz güvenleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Müzikli yaratıcı drama etkinliklerinin okul öncesi öğrencilerinin öz güvenleri üzerinde olumlu bir etki yarattığı görülmüştür (Umuzdaş vd., 2019).

Resim-iş öğretmen adayları eğitimde yaratıcı dramayı ‘görsel sanatlar öğrenme alanlarının öğretiminde’, ‘resim-iş dersine yönelik motivasyonu artırmada’, ‘sınıf içi etkileşim ve öğrenci merkezli aktivitelerde’ kullanacaklarını belirtmişlerdir.

Resim-iş öğretmeni adayları eğitimde yaratıcı dramayı görsel sanatlar dersi ‘öğrenme alanlarının öğretiminde’, kullanacaklarını belirtmişlerdir. Yaratıcı dramanın görsel sanatları dramatik unsurlarla birleştirecek bir araç olduğu söylenebilir. Bu çalışmada resim-iş öğretmen adayları eğitimde yaratıcı dramadan ileride nasıl yararlanacaksınız sorusuna canlandırma ve rol yapma tekniklerini kullanarak sanat akımlarını, sanat eserlerini, sanatçıları tanıtabileceklerini belirtmişlerdir. Leonardo da Vinci’ye ait “Son Akşam Yemeği” tablosunun canlandırılması bu derslerde yapılan örneklerden biridir.

Resim-iş öğretmeni adayları eğitimde yaratıcı dramayı, ‘derse yönelik motivasyonun artırılmasında’ kullanacaklarını belirtmişlerdir. Kaya’nın (2006), ilköğretim 3. sınıf görsel sanatlar dersinde drama etkinliklerinin öğrencilerin çalışma motivasyonlarında oldukça etkili olduğu

gözlemlenmiştir. Bununla birlikte Kaya, öğrencilerinin kişisel özellikleri hakkında daha çok bilgiye sahip olduğunu deney grubu öğrencilerine kıyasla öğrenciler ile aralarında daha sıkı bir bağın oluştuğunu belirtmiştir.

Araştırmanın diğer bir bulgusu da resim-iş öğretmen adaylarının eğitimde yaratıcı dramayı ‘*sınıf içi etkileşim ve öğrenci merkezli aktivitelerde*’ kullanacak olmalarıdır. Öğretmen adaylarına göre yaratıcı drama süreci geleneksel öğretmen rollerinin değişmesine neden olacaktır. Yaratıcı dramanın öğretmen rollerini dönüştürmede güçlü bir araç olabileceği söylenebilir. Çiftçi ve arkadaşları (2020) da bu yargıyı destekler nitelikte eğitimde yaratıcı dramanın sanat eğitimi veren öğretmenler tarafından kullanıldığında öğrenciyi derse daha kolay dahil edebilme, aktif öğrenme süreçlerini kullanabilme, mekân açısından öğrencinin kendini daha rahat ifade etmesi ve konu açısından da anlaşılabilirliği sağlayarak kalıcı öğrenmeleri gerçekleştirmesi açısından olumlu etkileri olduğunu belirtmişlerdir. Apaydın’ın (2010), ilköğretim 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin görsel sanatlar dersi içerisinde yapılan drama etkinliklerinin öğrencilerin derse karşı tutumlarını olumlu yönde etkilediği, sürecin daha eğlenceli ve daha kolay olmasını sağladığı, öğrencilerin sanatsal yaratma süreci üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmüştür. Aynı şekilde Arıkan (2011), ilköğretim okullarında öğrencinin Görsel Sanatlar dersine ilişkin tutumunda “klasik” yöntem yeterli değişiklik yaratmazken, yaratıcı drama yönteminin öğrenci tutumunda pozitif yönde bir etki yarattığını ortaya koymuştur.

Brovchak ve arkadaşları (2024), müzik, drama ve görsel sanatların eğitim programlarına entegrasyonunun, öğrencilerin uzun vadeli iyileşme ve duygusal istikrarına katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Creative Bridges programı; sözel olmayan soyut akıl yürütme, matematik ve okuma alanlarındaki akademik performans ile duygusal iyi oluşturma anlamlı gelişmeler göstermiştir. Özellikle, öğrencilerin iş birliğine dayalı sanat temelli etkinliklere uyum sürecinde başlangıçta gözlenen sosyal beceri ve akran ilişkilerindeki geçici aksaklıkların zamanla yerini sosyal etkileşimlerde ölçülebilir ilerlemelere bıraktığı belirlenmiştir. Bu bulgular, sanat entegrasyonunun bilişsel, duygusal ve sosyal kazanımlarını ortaya koyarak, söz konusu programların eğitim müfredatlarını zenginleştirme potansiyelini güçlü biçimde vurgulamaktadır.

Görsel sanatlar eğitiminde öğrencilerin yaratıcılık ve hayal güçlerinin geliştirilmesi odaklı etkinlikler önem taşımaya rağmen öğretmen adayları yaratıcı drama tekniklerini bu yönleri geliştirmede kullanabileceklerine ilişkin bir görüş beyan etmemişlerdir. Eğitimde yaratıcı dramanın öğrencileri yaratıcı düşünme, hayal güçlerini ve duygularını ortaya çıkararak kendileri keşfetme ve tanıma, bununla birlikte risk alarak sanat çalışmalarında yeni stilleri, teknikleri keşfetmeleri yardımcı olacak bir araç olduğu göz önünde bulundurulduğunda, öğretmen adaylarının bu konuda görüş belirtmemesi dikkat çekmektedir. Ancak yapılan araştırmalar yaratıcı dramanın görsel sanatlar alanında yaratıcılığı geliştirme potansiyeli olduğunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde Topçu (2008), sanat ve drama kavramlarının birbirini oldukça destekleyen iki alan olduğunu, yaratıcılığı geliştiren dramanın, yine yaratıcılığı geliştiren görsel sanat eğitiminde kullanıldığı zaman kaçınılmaz bir olumluluk doğurduğunu belirtmiştir.

Resim öğretmeni adayları eğitimde yaratıcı dramanın iş birliği ve grup çalışması becerilerini geliştirmesi ile ilgili görüş belirtmemişlerdir. Buna göre yaratıcı dramanın doğasında olan grup çalışmalarının resim dersine transfer etmede farkındalıklarının ve deneyimlerinin yeterli düzeyde gelişmediği söylenebilir. Şenyavaş (2018), eylem araştırması çalışmasında görsel sanatlar dersinde yaratıcı dramayı kullanacak eğitimci yetiştirme sürecinde öne çıkan önemli noktalardan birinin resim-iş öğretmen adaylarının şimdiye kadar hiç alışkın olmadıkları bir şekilde birbirleriyle yakın bir ilişki içinde olmak zorunda kalmalarıdır. “*Normalde zor olan grup çalışmaları, sanat alanının yapısı gereği bireysel çalışmaya alışkın olan sanat eğitimi öğrencileri için daha da zor hale gelebilmektedir. Bu durumun iyileştirilmesinin, daha çok grup çalışması deneyimleriyle mümkün olacağı düşünülmektedir*” (s. 239).

Ancak Şenyavaş bu durumun onlar üzerinde yarattığı olumsuzlukları eylem araştırmasında uyguladığı yaratıcı drama çalışmalarıyla zamanla olumluya dönerek sınıf içi iletişimi güçlendirdiğini belirtmiştir. Aslında sanat derslerindeki grup projeleri, fikir alışverişleri, sanatsal keşifler için destekleyici bir ortam olabilir ve bu ortamlarda çalışan öğrenciler daha özgüvenli ve istekli hale gelebilir. Bu anlamda bireysel çalışmaya yatkın olan resim iş öğretmen adaylarının grup çalışmalarındaki tereddütlerin temelinde sanatsal uygulamaların materyal temini, nasıl, ne zaman ve nerede yapılacağına ilişkin yaşanan sorunlar olduğu görülmüştür. Bu tür zorlukları öğrencilerle birlikte planlayıp sorunları birlikte çözerek hem birlikte öğrenen bir öğretmen-öğrenci ilişkisinin oluşmasına hem de grup çalışmalarındaki olumlu kazanımlara dönüşecektir (Şenyavaş, 2018).

Eğitimde Drama dersine katılan 8 resim-iş öğretmen adayı eğitimde yaratıcı dramayı; görsel sanatlara ait kazanımları öğretmeye yarayan bir öğretim tekniği, sınıf içerisinde etkili iletişim ve motivasyonu sağlamada bir etki olarak kullanacaklardır. Eğitimde Drama dersine farklı alanlardan katılımın olması, yaratıcı düşüncenin geliştirilmesini amaçlayan etkinliklerin alana özgü derinleşmesini sınırlamış olabilir.

Beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları eğitimde yaratıcı dramayı '*beden eğitimi ve spor öğrenme alanlarının öğretiminde*', '*iş birliği ve takım çalışmasında*', '*kişisel gelişimin desteklenmesinde*' '*yaratıcılığın gelişiminde*' ve '*ölçme değerlendirme süreçlerinde*' kullanacaklarını belirtmişlerdir.

Beden Eğitimi Pedagojisi 2010 Küresel Toplantısı (GoFPEP 2010); çocuk ve gençlerin 21. yüzyılda yaşayabilme, çalışabilme ve oyun oynama bilgi, beceri ve eğilimlerin başında eleştirel düşünme, problem çözme, çevre şartlarına uyum sağlama, bilgiyi etkili biçimde analiz etme, sözlü-sözsüz iletişim kurma, merak, hayal gücü (imgelem) ve yaratıcılığın yanı sıra sağlıklı aktif bir yaşam tarzı geliştirmeleri gerektiği ortaya konulmuştur (Edginton vd., 2010, akt. Saçlı, 2013). Yaratıcı dramayı derslerinde kullanan beden eğitimi öğretmenleri hem fiziksel-bilişsel gelişimi destekleyen hem de fiziksel aktiviteyi yaratıcı ifadeyle birleştirerek, öğrencilerinin sadece atletik yeteneklerini geliştirmekle kalmayıp, aynı zamanda önemli yaşam becerilerini geliştirmelerine de yardımcı olabilir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmen adayları eğitimde yaratıcı dramayı beden eğitimi ve spor dersi öğrenme alanlarından '*Hareket Kavramları İlkeleri ve Hayat Becerileri*', '*Hareket Strateji ve Taktikleri*' ile ilgili konuların çalışılmasında; örnek bir spor insanını, bir spor takımını, hakemi, olayları ve durumları canlandırma ve rol oynama teknikleriyle aktarabileceklerini belirtmişlerdir. Soytürk ve arkadaşları (2012) yaptıkları çalışmada yaratıcı drama yönteminin hatırlama düzeyleri, temel hareket becerilerinin örüntü haline getirilmesinde etkili olabileceği gösterilmiştir. Bununla birlikte '*Aktif ve Sağlıklı Hayat*' öğrenme alanındaki konuları çalışırken doğaçlama, canlandırma ve rol oynama tekniklerinden faydalanacaklarını ifade etmişlerdir. 8. sınıf öğrencilerinin spor kültürü, sağlıklı yaşam ve beslenme konuları yaratıcı drama yöntemi ile çalışıldığında çalışılmayan gruba oranla farkındalıklarında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür (Yücekaya, 2021). Sonuç olarak beden eğitimi ve spor öğretmen adayları yaratıcı drama tekniklerinin öğrenme alanlarındaki konuları, kavramları, durumları anlatmada etkili olacağı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan Beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları eğitimde yaratıcı dramayı '*iş birliği ve takım çalışma*' becerilerini kazandırmak için kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Isınma sürecinde oynanan oyunların, doğaçlama, canlandırma ve rol oynama tekniklerinin öğrencilerin iletişim ve sorumluluk alma becerilerini geliştirebileceğini ve takım arkadaşları hakkında daha derin bir anlayış elde edilmesine ve empati duygusunun gelişmesine katkı sağlayabileceğini belirtmişlerdir. Beden Eğitimi derslerinde fiziksel temel becerilerin yanı sıra, bilgiye dayalı konuşma, olaylara bütünsel olarak bakabilme, açık fikirli olma, başkalarının düşüncelerine duyarlılık gösterme, iş birliği içinde çalışabilme gibi eleştirel düşünmeye yönelik motivasyon sağlanmasının önemli olduğu görülmüştür (Gabbard ve

McBride, 1990 akt. Saçlı, 2013: 3).

Beden eğitimi ve spor öğretmen adayları eğitimde yaratıcı dramayı ‘*yaratıcı düşünceyi gerçekleştirmek*’ için kullanmak istediklerini belirtmişlerdir. Özellikle bu yaratıcı düşüncenin oyun kurma ve oyun süreçlerinde etkisi olabileceğini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra eğitimde yaratıcı dramanın ‘*kişisel gelişim*’ teması altında ele alınan empati, saygı, duyguları tanıma, cesaret, özgüven, eleştirel düşünme, hızlı karar alma gibi özelliklerin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesinde yardımcı olabileceğini konusunda görüş belirtmişlerdir. Saçlı (2013: 142) yaratıcı dramanın kullanıldığı araştırmasında eleştirel düşünme sürecinden yararlanan beden eğitimi öğretmen adaylarının ağırlıklı olarak kullandıkları duyuşsal becerilerin başında empati yapma becerisi geldiğini belirtmiştir. Benzer şekilde Ağır (2020) yaptığı çalışmanın önerisinde özel gereksinime ihtiyaç duymayan öğrencilerin bulunduğu okullarda, yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılabileceğini ve bu sayede tipik gelişim gösteren öğrencilerin özel gereksinimli akranlarına karşı empati geliştirebileceği belirtmiştir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları eğitimde yaratıcı dramayı ‘*ölçme değerlendirme*’ tekniklerinden biri olan süreç değerlendirmede kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Öğretmen adayları ölçme değerlendirme süreçlerinde yaratıcı dramanın hareketle ilişkili yönünden yararlanarak ders kazanımlarının ne düzeyde gerçekleştiğini ölçmek için yaratıcı dramayı kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Alaz ve Yarar (2009) da araştırmalarında sınıf öğretmenlerinin alternatif ölçme değerlendirme yolu olarak dramadan yararlandıklarını ve drama yolu ile yapılan ölçme değerlendirme uygulamalarının ilgi ve motivasyonu artırdığı sonucunu ortaya koymuştur. Karamustafaoğlu ve arkadaşları (2012) da sınıf öğretmenlerinin dramayı alternatif bir ölçme değerlendirme yöntemi olarak kullandıklarını ifade etmektedir.

Eğitimde Drama dersine katılan 12 beden eğitimi ve spor öğretmen adayı eğitimde yaratıcı dramayı; beden eğitimi ve spor dersine ait kazanımları öğretmeye yarayan bir öğretim tekniği olarak, iş birlikli öğrenme sürecinde, yaratıcı düşünce ve kişisel gelişimin desteklenmesinde, ölçme değerlendirme aşamasında kullanacaklardır. Yaratıcı düşüncenin oyun oluşturma aşamasında eğitimde yaratıcı dramadan yararlanacaklardır.

Sonuç olarak Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi'nde verilen Eğitimde Drama ders çıktısı olarak, özel yetenek alanlarındaki (müzik, resim-iş ve beden eğitimi ve spor) öğretmen adaylarının yaratıcı dramayı; öğrenme alanlarının öğretiminde, derse yönelik motivasyonu artırmada, sınıf içi iletişimi güçlendirmede, bireysel gelişimi desteklemede, öğrenci merkezli etkinliklerde, iş birliği ve takım çalışması becerilerini geliştirmede, yaratıcılığı teşvik etmede, ölçme ve değerlendirme süreçlerinde alternatif bir yöntem olarak kullanabilecekleri görülmüştür.

Araştırma sonuçlarına göre, Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi'nde verilen seçmeli Eğitimde Drama dersi dışında, özel yetenek alanlarına yönelik program derslerinde de ilgili öğretim elemanları tarafından yaratıcı drama yönteminin kullanılması önerilmektedir. Böylece öğretmen adayları, kendi alanlarıyla ilgili daha fazla uygulama örneği görme ve yaratıcı drama tekniklerini alanlarına özgü biçimde deneyimleme fırsatı elde edebileceklerdir.

Müzik öğretmenliği programındaki Müzikli Oyunlar ve Drama dersinin içeriği Eğitimde Drama dersi ile ilişkilendirilerek yaratıcı düşünce ve doğaçlamayı geliştirecek şekilde işlenmesi önerilir.

Bu araştırmanın sonucunda ortaya çıkan oyun üretimi ve ölçme değerlendirme aşamalarında yaratıcı dramanın etkili olacağı düşüncesinden yola çıkarak aynı şekilde Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği programlarındaki ‘*Beden Eğitiminde Drama*’ derslerinde bu konuların pekiştirilmesi önerilir.

Resim-iş öğretmenliği programlarında alana dönük bir yaratıcı drama dersinin eklenmesi ve bu

dersin içeriğinde yaratıcı düşünceyi geliştirecek ve iř birliği imkanları sağlayacak tekniklerin yer alması önerilir.

Alan uzmanı drama eğitimcilerinin kurumlarda görev yapması önerilmektedir.

Ethical approval

Bu çalışmanın etik kurul izinleri Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beřeri Bilimler Etik Kurulundan alınmıştır.

Conflict of Interest

ıkar atışması bulunmamaktadır.

REFERANSLAR

- Adderley, C., Kennedy, M., & Berz, W. (2003). "A Home away from Home": The World of the High School Music Classroom. *Journal of Research in Music Education*, 51(3), 190–205. <https://doi.org/10.2307/3345373>
- Adıgüzel, Ö. (1993). *Oyun ve yaratıcı drama ilişkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Adıgüzel, Ö. (2018). *Eğitimde yaratıcı drama*. Naturel Yayınevi.
- Adıgüzel, Ö. (2023). "Yaratıcı dramada az gittik uz gittik bir arpa boyu yol aldık mı?" 31. *Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi Değişim Dönüşüm* 25-29 Ekim 2023 Ankara/TÜRKİYE
- Adıgüzel, Ö., & Sivrikaya, G. (2019). Güzel sanatlar eğitim alanı olarak yaratıcı dramanın MEB ve YÖK programlarındaki görünümü *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14(2), 203-218. DOI: 10.21612/yader.2019.012
- Ağır, S. (2020). *Bütünleşik beden eğitimi dersi ve yaratıcı drama eğitiminin ortaokul öğrencilerinin özel gereksinimli akranlarına yönelik tutumları ve empati becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Gedik Üniversitesi.
- Akdemir, H. (2020). Yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve mesleki benlik saygı düzeylerine etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi* 15(1), 113-130. <https://www.dx.do.org/10.21612/yader.2020.007>
- Akyüzlüer, F. (2007). *İlköğretim 4. Sınıf öğrencilerinin müzik becerilerini geliştirmede dramanın etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Alaz, A. & Yazar, S. (2009). Ölçme değerlendirme sürecinde sınıf öğretmenlerinin tercihleri ve sebepleri. 1. *Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi*, Çanakkale.
- Altınova, H. H. & Çiftci, E. G. (2013). Yaratıcı dramanın kendini tanıma düzeyine etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi* 8(15), 28-47.
- Apaydın, N. (2010). *Drama etkinlikleriyle destekli görsel sanatlar dersine yönelik öğrenci görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Osmangazi Üniversitesi.
- Arıkan, E. N.Y. (2011). *İlköğretim okullarında yaratıcı drama yönteminin görsel sanatlar eğitiminde kullanılmasının erişi, tutum ve kalıcılığa etkisi: Meram İlköğretim okulu* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Selçuk Üniversitesi.
- Bačlija Sušić, B., & Brebrić, V. (2025). Educating Children for Creativity and Democracy Through a Music and Drama Community of Practice. *Center for Educational Policy Studies Journal*, 15(2), 201–226. <https://doi.org/10.26529/cepsj.2025>
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *BEÜ SBE Derg.*, 7(1), 231-274.
- Barışeri Ahmethan, N. (2021). Yapılandırmacı öğrenme kuramı ve müzik eğitimine yansımaları N. Kalyoncu (Ed.), *İçinde Müzik eğitiminde çok bileşenli pedagojik yaklaşımlar ve öğretme-öğrenme yaklaşımları*. (s.349-396). Nobel.
- Başcı, Z. & Gündoğdu, K. (2011). Öğretmen adaylarının drama dersine ilişkin tutumları ve görüşleri: Atatürk Üniversitesi örneği. *İlköğretim Online*, 10(2), 454-467.
- Beşir, Ö. (2003). *Yaratıcı dramanın iki boyutu* [Yayımlanmamış yüksek lisans bitirme projesi]. Ankara Üniversitesi.

- Bolton, G. (1998). *Acting in classroom drama: A critical analysis*. Trentham Books.
- Brovchak, L. S., Starovoit, L. V., Likhitska, L. M., Todosiienko, N. L., & Shvets, I. B. (2024). Integrating music, drama and visual arts in extracurricular programs: enhancing psychological development in early school-aged children. *Sapienza: International Journal of Interdisciplinary Studies*, 5(3), e24052. <https://doi.org/10.51798/sijis.v5i3.791>
- Bresler, L. (1995). The subservient, co-equal, affective, and social integration styles and their implications for the arts. *Arts Education Policy Review*, 96(5), 31–37.
- Burak, S., & Erdoğan, Ş. (2018). Yaratıcı drama ve Orff-Schulwerk uygulamalarının müzik dersine yönelik tutumlar üzerindeki etkileri *İlköğretim Online* 17(1), 314-335. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2018.413775>
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8. Baskı). Routledge.
- Creswell J. W. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri* (çev. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir) Siyasal Kitabevi.
- Cumming, J., & Ramsey, R. (2009). *Imagery interventions in sport*. In S. D. Mellalieu & S. Hanton (Eds.), *Advances in applied sport psychology: A review* (pp. 5–36). Routledge.
- Çiftçi, E., Kılıç, A., Yaylı, B. & Oğuz Namdar, A. (2020). Sanat eğitimi derslerinde yaratıcı drama kullanımına ilişkin bir durum çalışması. *IDA: International Design and Art Journal*, 2(1), 1-16.
- Çoban, A. & Çeçen M. A. (2013). Türkçe öğretmen adaylarının drama uygulamalarına ilişkin algıları *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(4), 334-353.
- Demir, A., & Aslan, O. (2025). The effect of creative drama method on 5th grade students' life competencies and environmental sensitivities: Example of human and environment unit. *The Journal of Buca Faculty of Education*, (63), 902–923.
- Demirtaş T. (2023). *Müzik öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algı ve görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Dere, Z. (2019). Dramanın öğretmen adaylarının iletişim becerilerine etkisinin incelenmesi. *Başkent University Journal of Education* 6(1), 59-67.
- Davidson, A. (2023). From Hellerau to Here: Tracing the lineage and influence of Dalcroze Eurhythmics on the family tree of theatre pedagogy. *Arts*, 12(4), 134.
- Eisner, E. W. (2002). *The arts and the creation of mind*. Yale University Press.
- Erçevik, A. & Bergil, A. S. (2020). Öğretmen yetiştirmede yaratıcı dramanın kullanımı üzerine bir çalışma: İngilizce öğretmenliği adayları *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi* 14(31), 266-290. <https://doi.org/10.29329/mjer.2020.234.13>
- Erdoğan, T., Erdoğan Ö. & Uzuner, F. G. (2018). Yaratıcı drama yönteminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma motivasyonu ve tutumlarına etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi* 6(2), 297-313. <https://doi.org/10.16916/aded.387462>
- Eroğlu, A. A. (2018). *8-11 yaş çocuklarının müzik eğitiminde yaratıcı drama yöntemlerinin kullanılması* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi] Kocaeli Üniversitesi.
- Ezer, F. & Ulukaya-Öteleş, Ü. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanımına ilişkin görüşleri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 709-718. <https://doi.org/10.33206/mjss.515271>

- Farias, C., Valério, C., & Mesquita, I. (2018). Sport education as a curriculum approach to student learning of invasion games: Effects on game performance and game involvement. *Journal of Sports Science & Medicine*, 17(1), 56–65.
- Güdek, B. & Yılmaz H. (2021). Yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları üzerine etkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(122), 93-110. <https://dx.doi.org/10.29228/ASOS.52896>
- Heathcote, D., & Bolton, G. (1995). *Drama for learning: Dorothy Heathcote's mantle of the expert approach to education*. Heinemann.
- Hertzberg, M. L. (1999). *How does educational drama enhance children's language and literacy development* [Unpublished doctorate dissertation]. University of Western Sydney.
- Juntunen, M. L. (2004). Embodiment in Dalcroze Eurhythmics [Doctoral dissertation, University of Oulu]. University of Oulu.
- Kao, S. M., & O'Neill, C. (1998). *Words into worlds: Learning a second language through process drama*. Greenwood Publishing Group.
- Karamustafaoğlu, S., Çağlak, A. & Meşeci, B. (2012). Alternatif ölçme değerlendirme araçlarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilikleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 1(2), 167-179.
- Kaya, Ö. (2006). *İlköğretim 3. sınıf görsel sanatlar dersinde drama destekli eğitimin yaratıcı sürece katkıları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Kıcı, D. & Aykaç, M. (2020). Otobiyografik yaklaşım içinde yaratıcı drama yöntemi kullanılarak öğretmen adaylarına öğretmenlik mesleğine yönelik farkındalık kazandırma. *Yaratıcı Drama Dergisi* 15(2), 305-336. <https://www.dx.doi.org/10.21612/yader.2020.027>
- Kılıç, I. (2011). Müzik öğretim yöntemlerinin yaratıcı dramayla birlikte kullanılması: Diyafram nefesi ve ses çalışmaları alt öğrenme alanında bir uygulama örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 29-53.
- Kırmızı, F. (2022). Öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik özyeterlik algılarının değerlendirilmesi *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 56, 198-224. <https://www.dx.doi.org/10.9779.pauefd.955708>
- Koç, N., & Sungurtekin, Ş. (2023). Promoting preschool children's social-emotional learning skills through creative drama integrated music activities. *International Online Journal of Primary Education*, 12(3), 210–227.
- Mages, W. K. (2006). Drama and imagination: A cognitive theory of aesthetic experience and its implications for educational drama. *Journal of Aesthetic Education*, 40(4), 31–42.
- McCaslin, N. (2006). *Creative drama in the classroom and beyond* (8th ed.). Pearson Education.
- Metinnam, İ. (2019). Sınıf öğretmenliği adaylarının yaratıcı drama oturumu planlama sürecinde yaşadıkları sorunların incelenmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi* 14(2), 219- 242. <https://www.dx.doi.org/10.21612/yader.2019.013>
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *Görsel Sanatlar Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (Ortaokul ve Lise 5–12. Sınıflar)*. Ankara: MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

- Miccoli, L. (2003). English through drama for oral skills development. *ELT Journal*, 57, 122-129. <http://dx.doi.org/10.1093/elt/57.2.122>
- Ntelioglou, Y. B. (2006). Crossing borders: Drama in the second language classroom. <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/MR19671>.
- Oğuz Namdar, A. & Çamadan, F. (2016). Yaratıcı drama uygulamalarının öğretmen adaylarının sosyal becerilerine etkisi *GEFAD* 36(3), 557-575.
- O'Toole, J., & Dunn, J. (2002). *Pretending to learn: Helping children learn through drama*. Pearson Education.
- Önder, S. (2007). *İlköğretim beşinci sınıf müzik dersinin drama ile birleştirilerek uygulanması ve öğrenciler üzerindeki öğrenme farklılıklarının tespit edilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi.
- Özgen, E., & Erbay, F. (2022). Investigation of the Opinions of Drama Leaders on Drama Education and Activities. *Journal of Teacher Education and Lifelong Learning*, 4(2), 334-351. <https://doi.org/10.51535/tell.1209615>
- Öztürk, A. (1996). Yaratıcı drama ve Orff Öğretisi arasındaki ilişki. *Uluslararası Orff Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Sempozyumu*, 16-18 Ocak 2003, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
- Saçlı, F. (2013). *Yaratıcı drama eğitiminin aday beden eğitimi öğretmenlerinin eleştirel düşünme becerileri ve eğilimleri üzerine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- San, İ. (1990). Eğitimde yaratıcı drama. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23(2), 573-574.
- San, İ. (1996). Yaratıcılığı geliştiren bir yöntem ve yaratıcı bireyi yetiştiren bir disiplin: Eğitsel yaratıcı drama *Yeni Türkiye Dergisi* 7, 148-160.
- San, İ. (2022). *Sanata tarihsel ve kültürel yaklaşımlar*. Yeni İnsan.
- Soytürk, M., Çamlıyer, H., Tepeköylü Öztürk, Ö. & Daşdan Ada, E. N. (2012). 9-11 yaş grubu çocukların temel hareket becerilerinin örüntüleşmesinde yaratıcı dramanın etkisi. *Selçuk Üniversitesi Beden eğitimi ve Spor Bilim Dergisi* 14(1): 42-55.
- Şenyavaş T. (2018). *Görsel sanatlar eğitimcisi yetiştirmede bir yöntem olarak yaratıcı drama: Eylem araştırması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Tüzün, T., & Adıgüzel, Ö. (2022). Hans Wolfgang Nickel'e Göre Oyun ve Tiyatro Pedagojisi: Bir Anlatı Araştırması. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 17(1), 73-102.
- Topçu, A. K. (2008). *Görsel sanatlar eğitiminde bir öğretim yöntemi olarak yaratıcı drama* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Umuzdaş, S., Doğan, A., & Umuzdaş, M. S. (2019). Impact of musical creative drama education on self-confidence of preschool children. *Journal of Education and Training Studies*, 7(11), 10-20.
- Ustaoglu, P. H., Kara, Ö., & Kaya, H. B. (2020). Yaratıcı drama eğitiminin beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarına etkisi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 22(4), 176-188.
- Üstündağ, T. (1994). Günümüz eğitiminde dramanın yeri. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi* 37, 7-10.
- Üstündağ, T. (1996). Yaratıcı dramanın üç boyutu. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi* 49, 18-23.
- Welch, G. (2005). The musical development and education of young children. B. Spodek & O. N.

- Saracho (Ed.), *Handbook of research on the education of young children* (2nd ed. s. 251-267) içinde. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Yalım, N. (2003). *İlköğretim dördüncü sınıftan bilgisi dersinin yaratıcı drama yöntemi ile öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yücekaya, M. A. (2021). *Beden eğitimi ve spor dersi değerlerinin yaratıcı drama yöntemi ile öğretimi: çevrimiçi uygulama* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) (2018). Öğretmen yetiştirme lisans programları https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-YetistirmeLisans-Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Drama education is essential for all fields that involve art and physical activity. In disciplines such as music, visual arts, physical education, and sports—where students are admitted through special talent examinations—drama education supports the development of imagination, creative and critical thinking, physical awareness, and the ability to plan and visualize actions. Integrating drama methods into music, art, and physical education curricula can significantly increase the effectiveness and engagement of these courses. Although drama can be used as a teaching method across many subjects, its connection to visual arts and music is particularly strong because of its artistic and expressive nature. Likewise, physical education and sports share important similarities with the arts: they involve physical, cognitive, and emotional learning. Principles such as game strategy, rules, rhythmic movement, reflex development, and imaginative play form the foundation of these disciplines. At Necmettin Erbakan University’s Ahmet Keleşoğlu Faculty of Education, the elective course Drama in Education is offered for two hours per week and includes around 40 students from various departments. The primary goal of this course is to foster both professional and personal growth in prospective teachers who plan to integrate drama into their classrooms. Through the course’s activities, teacher candidates are encouraged to discover and expand their creative potential, to recognize the difference between their current abilities and what they can achieve, and to reflect on the contrast between a traditional, authoritarian teaching style and a collaborative, active-learning approach.

The Drama in Education course aims to foster the personal and professional development of prospective teachers who plan to incorporate drama into their classes. Through the course activities, teacher candidates are encouraged to discover their creative potential and to understand the teacher’s role as an active facilitator of learning. Teaching course content through drama in Fine Arts Education and in Physical Education and Sports is considered an effective way to cultivate imagination, creative thinking, physical awareness, and critical thinking skills. This study seeks to explore the perspectives of teacher candidates enrolled in the Music Teaching, Art Teaching, and Physical Education and Sports Education programs at the Ahmet Keleşoğlu Faculty of Education who have taken the elective Drama in Education course. The central research question is: “How do teacher candidates in Music, Art, and Physical Education and Sports Teaching plan to integrate drama into their lessons?”

Method: This study employed a basic interpretive qualitative research design. The study group consisted of 31 teacher candidates from the Departments of Music Education, Art Education, and Physical Education and Sports, selected from a total of 130 students who took the Drama in Education course during the 2023–2024 academic year. Of these participants, 11 were music teacher candidates, 8 were art teacher candidates, and 12 were physical education and sports teacher candidates. The group included 20 females and 11 males, all of whom were in the second year of their undergraduate education and had not previously taken a drama course. In addition, all participants had completed the first-year teaching profession knowledge courses, including Introduction to Education, Educational Psychology, Philosophy of Education, and Sociology of Education. Data were collected through standardized open-ended interviews and analyzed using descriptive analysis. The resulting themes and codes are presented in the findings section, supported by direct participant quotations

Findings: Based on the opinions of 11 music teacher candidates, four main themes emerged regarding the use of drama techniques in music lessons: teaching musical concepts, enhancing motivation for music lessons, facilitating classroom communication, and supporting personal development. Participants emphasized that integrating music and drama elements can effectively nurture students’ creative potential, enable them to express themselves freely, deepen their understanding of the emotional and narrative aspects of music, and foster a stronger connection with musical expression. Similarly, eight art teacher candidates identified three themes related to the use of drama techniques in visual arts lessons: teaching visual arts concepts, increasing motivation for art lessons, and promoting student-centered activities. However, they did not express opinions regarding the development of collaboration and group work skills through creative drama. This suggests that their awareness and experience in transferring group-work practices—an essential component of creative drama—into art lessons are not yet sufficiently developed. Moreover, although activities designed to enhance students’ creativity and imagination are fundamental in visual arts education, the teacher candidates did not comment on using creative drama techniques to foster these qualities. Considering that creative drama can help students think imaginatively, explore and express their emotions, take creative risks, and discover new artistic styles and techniques, the lack of emphasis on this aspect is particularly noteworthy. In the case of 12 physical education and sports teacher candidates, five key themes emerged concerning the use of drama techniques in their lessons: integrating drama activities into physical education and sports, fostering cooperation and teamwork, supporting personal development, enhancing creativity, and improving measurement and evaluation processes. According to the participants, employing drama-based activities such as games, improvisation, and role-playing during warm-up sessions can strengthen students’ communication and sense of responsibility, while also promoting empathy and a deeper understanding of their teammates. Beyond developing fundamental physical skills, the participants observed that drama activities can

also motivate students to engage in critical thinking—including reasoning, adopting a holistic perspective, being open-minded, respecting others’ ideas, and collaborating effectively.

Discussion and Conclusion: The research findings indicate that prospective music teachers can effectively use creative drama to teach musical concepts, enhance classroom motivation, and support students’ personal development. Likewise, prospective art teachers can employ creative drama to teach visual arts concepts, improve communication, and increase student engagement. It is recommended that art teacher education programs include a field-specific creative drama course to further strengthen creativity and collaborative skills. In the field of Physical Education and Sports, integrating drama techniques into lessons can foster creative thinking, teamwork, and personal growth. Creative drama is also particularly valuable during the game design and creation phases of physical education activities. Overall, incorporating creative drama into music, art, and physical education curricula enriches the learning experience, promotes creativity, and provides students with more dynamic and engaging opportunities for personal and academic development.

Recommendation: Based on the research results, it is recommended that Musical Games and Drama courses in music teacher education programs be closely linked with Drama in Education courses to strengthen students’ creative thinking and improvisation skills. In addition, art teacher education programs should include a field-specific creative drama course designed to foster creativity and collaboration through targeted techniques. It is likewise advised that Physical Education and Sports teacher education programs integrate these approaches into dedicated Drama in Physical Education courses. Thus, incorporating drama techniques into field-specific courses across Music, Art, and Physical Education and Sports departments can significantly enrich student learning experiences and enhance both engagement and creative development.